

**راهنمای گزارش دهی
مسئولیت اجتماعی شرکت / سازمان
در صنعت نفت**

(بر اساس استانداردهای GRI)

امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت

اردیبهشت ماه ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**راهنمای گزارش دهی مسئولیت
اجتماعی شرکت / سازمان
بر اساس استانداردهای
GRI:2021**

**جهت تدوین گزارش مسئولیت اجتماعی (بایداری)
شرکت‌ها و سازمان‌های فعال در صنعت نفت ایران**

**امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت
اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۲**

❖ فهرست مطالب ❖

..... ۶	سخن مشاور اجتماعی وزیر.....
..... ۸	۱- مقدمه.....
..... ۱۰	۲- تعریف مفاهیم.....
..... ۱۲	۳- اصول گزارش دهی.....
..... ۱۳	۴- معیارهای ارزیابی و داوری گزارش ها.....
..... ۱۵	۵- ساختار گزارش.....
..... ۱۶	۵-۱- سرفصل های عمومی.....
..... ۲۰	۵-۲- سرفصل های ویژه.....
..... ۲۱	۵-۲-۱- موضوع های اساسی بخش نفت و گاز.....
..... ۲۳	۵-۲-۱-۱- موضوع اساسی یک: انتشار گازهای گل خانه ای (GHG Emissions).....
..... ۲۶	۵-۲-۱-۲- موضوع اساسی دو: سازگاری اقلیمی، تاب آوری و گذار سازمان به اقتصاد کم کربن (Climate adaptation, resilience, and transition).....
..... ۳۱	۵-۲-۱-۳- موضوع اساسی سه: آلاینده های هوا (Air Emissions).....
..... ۳۳	۵-۲-۱-۴- موضوع اساسی چهار: تنوع زیستی (Biodiversity).....
..... ۳۷	۵-۲-۱-۵- موضوع اساسی پنج: پسماند (Waste).....
..... ۴۰	۵-۲-۱-۶- موضوع اساسی شش: آب و پساب (Water and effluents).....
..... ۴۳	۵-۲-۱-۷- موضوع اساسی هفت: خاتمه دادن به فعالیت و احیاء منطقه عملیاتی (Closure and rehabilitation).....
..... ۴۶	۵-۲-۱-۸- موضوع اساسی هشت: مدیریت یکپارچگی دارایی ها و حوادث بحران زا Asset integrity and critical incident (management).....
..... ۴۸	۵-۲-۱-۹- موضوع اساسی نه: بهداشت و ایمنی شغلی (Occupational health and safety).....
..... ۵۱	۵-۲-۱-۱۰- موضوع اساسی ده: رویه های استخدامی (Employment Practices).....

۵۵	۱۱-۱-۲-۵ موضوع اساسی یازده: عدم تبعیض و فرصت‌های برابر (Non-discrimination and equal opportunity)
۵۸	۱۲-۱-۲-۵ موضوع اساسی دوازده: کار اجباری و برده‌داری مدرن (Forced labor and modern slavery)
۶۰	۱۳-۱-۲-۵ موضوع اساسی سیزده: آزادی تشکل و مذاکره/چانه‌زنی دسته جمعی (Freedom of association and collective bargaining)
۶۳	۱۴-۱-۲-۵ موضوع اساسی چهارده: اثرات اقتصادی (Economic impacts)
۶۶	۱۵-۱-۲-۵ موضوع اساسی پانزده: جوامع محلی (Local Communities)
۶۹	۱۶-۱-۲-۵ موضوع اساسی شانزده: حقوق زمین و منابع (Land and resource rights)
۷۲	۱۷-۱-۲-۵ موضوع اساسی هفده: حقوق مردم بومی (Rights of indigenous peoples)
۷۴	۱۸-۱-۲-۵ موضوع اساسی هجده: تعارض و امنیت (Conflict and Security)
۷۶	۱۹-۱-۲-۵ موضوع اساسی نوزده: رفتار ضد رقابتی (Anti-competitive Behavior)
۷۸	۲۰-۱-۲-۵ موضوع اساسی بیست: مبارزه با فساد (Anti-Corruption)
۸۰	۲۱-۱-۲-۵ موضوع اساسی بیست و یک: پرداختی‌ها به دولت (Payments to Governments)
۸۳	۲۲-۱-۲-۵ موضوع اساسی بیست و دو: سیاست عمومی (Public Policy)
۸۵	۲-۲-۵ بخش مکمل
۹۰	۶-انطباق با بندهای استاندارد GRI
۹۰	۷-منابع
۹۱	۸-پیوست‌ها

سخن مشاور اجتماعی وزیر

اقدام‌های مسئولانه صنعت نفت در قبال محیط طبیعی و اجتماعی پیشینه‌ای دراز دارد. از همان اوان پیدایش نفت در مسجد سلیمان، جریان نوسازی و توسعه مظاهر تمدنی نوین در خوزستان بطور فزاینده‌ای توسط صنعت نفت رقم خورد. به تناسب توسعه صنایع نفت و گاز در مناطق جنوبی کشور، رشد چشم‌گیری در میزان اقدام‌ها و هزینه‌کردها در محیط‌های پیرامونی صورت گرفت. اکنون با گذشت بیش از یک قرن از عمر این صنعت، کارنامه‌ای طویل و وزین در زمینه مسئولیت‌پذیری اجتماعی حاصل آمده است. رویکردهای جدید در دولت سیزدهم مبنی بر توجه و عمل هدفمند به موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت و گزارش دهی آن در قالب گزارش پایداری، روند گذشته را سرعت بیشتری داده و خوشبختانه شاهد توجه روزافزون شرکت‌های فعال در صنعت نفت به هدف‌گذاری و اجرای برنامه‌های مسئولیت اجتماعی و گزارش دهی مستمر هستیم.

به لحاظ اهمیت گزارش دهی، امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت از چند سال گذشته نسبت به تدوین، ارائه و به روزسانی دوره‌ای راهنمای گزارش دهی براساس استانداردهای جی.آر.آی و همچنین همراستا با نظام‌نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت اقدام نموده است، تا شرکت‌ها حسب موضوع‌ها و شاخص‌های مشخص به تشریح فعالیت‌ها و عملکرد خود در این زمینه اقدام کنند. قاعدتاً این امر ضمن آگاهی بخشی به ذی‌نفعان درونی (کارکنان، سرمایه‌گذاران و مدیران) و بیرونی (تامین کنندگان، جوامع محلی پیرامون، محیط زیست و متولیان آن)، چارچوبی نیز برای مقایسه عملکرد بین سازمانی در اختیار شرکت‌ها قرار می‌دهد تا مسئولیت اجتماعی خود را به صورت استراتژیک و هدفمند مدیریت کرده و آن را بر پایه پاسخ‌گویی به تغییرات اجتماعی برنامه‌ریزی نمایند.

راهنمای حاضر از طریق بازخورد گرفتن از شرکت‌ها و روزآمدسازی چندباره آن، اکنون در انطباق با آخرین نسخه از استانداردهای گزارش دهی جی.آر.آی (نسخه ۲۰۲۱) و لحاظ کردن موضوع‌ها و شاخص‌های جدید آن، تحت عنوان «استانداردهای گزارش دهی بخش

نفت و گاز» انتشار می‌یابد تا شرکت‌های فعال در صنعت نفت بتوانند متناسب با تغییرات استانداردهای مذکور مبادرت به انتشار گزارش مسئولیت اجتماعی خود نموده و به صورت روزآمد اقدام‌های مسئولانه خود را اطلاع‌رسانی کنند.

همکاران من، آقایان محسن انصاری و هوشنگ فضلی، در حوزه مشاور اجتماعی وزیر با تکیه بر دانش و تجربه حدود ده ساله خود در تدوین و ترجمه این راهنمای ایفای نقش کرده‌اند که بدین وسیله از زحمات آنان تقدیر می‌نمایم.

امید داریم، روند کنونی گزارش‌دهی با سرعت و کیفیت بیشتری تداوم یابد و شرکت‌ها در این مسیر به بلوغ بیشتری دست یابند.

بابک دارابی

مشاور اجتماعی وزیر نفت

۱- مقدمه

مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR)^۱ یکی از مفاهیم نوین در دنیای کسب و کار امروزی است که پیوند قوی با اهداف توسعه پایدار دارد (پیوست ۱) و مسئولیتی است که طبق آن شرکت ها/سازمان ها علاوه بر وظایف سازمانی، از طریق رفتار پیش گیرانه و اصلاحی به مدیریت تاثیرات و پیامدهای ناشی از تصمیم ها یا فعالیت های خود در قبال ذی نفعان (نظیر: کارکنان و خانواده های آنان، مشتریان، تامین کنندگان، جوامع بومی و محلی، شهروندان، سازمان ها-دولتی و غیر دولتی- و محیط زیست) پرداخته و به تحقق اهداف توسعه پایدار کمک می کنند.

این مفهوم در صنعت نفت طی سال های اخیر با اقبال شرکت های تابعه مواجه شده است. به طوری که این صنعت از جمله صنایع پیش رو در توجه و عمل به این مفهوم به شمار می آید. در حال حاضر، امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت با موضع فرابخشی و بدون دخالت در وظایف ذاتی واحدهای سازمانی، مدیریت و راهبری عملیاتی شدن سیاست ها و مفاد نظامنامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت (پیوست ۲) را برعهده دارد.

یکی از ابزارهای مهم در زمینه مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت، گزارش دهی است که معمولاً تحت عنوان گزارش پایداری انتشار می یابد. بر این اساس، شرکت ها حسب چارچوب های ارائه شده توسط امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت در پرتو نظامنامه و در قالب سرفصل هایی، به تشریح فعالیت ها و عملکرد خود در رابطه با مسئولیت اجتماعی اقدام می کنند تا علاوه بر آگاهی بخشی به ذی نفعان درونی (نظیر کارکنان، سرمایه گذاران و غیره) و بیرونی (نظیر پیمانکاران، تامین کنندگان، جوامع محلی پیرامون، محیط زیست و متولیان آن)، چارچوبی نیز برای مقایسه عملکرد بین سازمانی در اختیار داشته باشند، و بدین ترتیب مسئولیت اجتماعی را به صورت استراتژیک، هدفمند و شفاف مدیریت کرده و آن را بر پایه پاسخ گویی به تغییرات اجتماعی برنامه ریزی نمایند.

این راهنما در قالبی ساده و بر اساس برخی موضوع ها و شاخص های مسئولیت اجتماعی

شرکت مبتنی بر استانداردهای جهانی گزارش‌دهی پایداری (GRI)¹ و نیز موضوع‌ها و زمینه‌های عمل تصریح شده در «نظام‌نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت» تدوین شده است، تا کلیه شرکت‌های (کارفرمایی و پیمان‌کاری) فعال در صنعت نفت بتوانند از طریق سازوکارهای مسئولیت اجتماعی خود (بخش‌خصوص کمیته CSR) و با بررسی تأثیرات اقتصادی، محیط‌زیستی و اجتماعی شرکت و نیز اخذ داده‌ها و اطلاعات لازم از واحدهای مختلف نسبت به گزارش‌دهی مسئولیت اجتماعی اقدام نمایند.

1 Global Reporting Initiative

۲- تعریف مفاهیم

توسعه پایدار (Sustainable Development): حسب تعریف استاندارد ملی «مسئولیت اجتماعی و خیرهمگانی»، توسعه پایدار توسعه‌ای است که تامین نیازهای نسل حاضر را با در نظر گرفتن حق و توانایی نسل‌های آینده برای برآوردن نیازهای آنها امکان پذیر می‌سازد.

تاثیر (Impact): به اثرگذاری گفته می‌شود که شرکت/سازمان بر اقتصاد، محیط زیست و یا جامعه دارد و نشان دهنده نقش مثبت یا منفی آن شرکت/سازمان در توسعه پایدار است. تاثیر می‌تواند بصورت مثبت/منفی، کوتاه مدت/بلند مدت، بالفعل/بالقوه، مستقیم/غیر مستقیم و آگاهانه/ناآگاهانه باشد. همچنین تاثیر می‌تواند بصورت پیامدهایی بر مدل کسب و کار یا توانایی شرکت در رسیدن به اهدافش بروز کند.

گزارش پایداری (Sustainability Report): گزارش سازمانی است که در بردارنده اطلاعاتی در مورد تاثیرات مثبت و منفی عملکرد شرکت/سازمان حول سه محور تشکیل دهنده مفهوم توسعه پایدار (اقتصادی، محیط‌زیستی و اجتماعی) و اقدامات مسئولانه در قبال آنها می‌باشد. این گزارش‌ها بطور مستمر و منظم (سالانه/دوسالانه) تهیه و منتشر شده و سبب تقویت گفت و گو بین سازمان و ذی‌نفعان درونی و بیرونی و تاثیرگذاری بر ادراک آنها از سازمان می‌شود.

ذی‌نفعان (Stakeholders): افراد، سازمان‌ها و پدیده‌هایی^۱ که بطور موثری از تصمیم‌ها و فعالیت‌های شرکت/سازمان (فرآیندها، محصولات یا خدمات) متاثر شده یا می‌توانند بر توانایی سازمان در اجرای موفق استراتژی‌ها و دستیابی به اهداف آن تاثیرگذار باشند. از جمله ذی‌نفعان می‌توان به سازمان بالادستی، سهام‌داران، پیمانکاران، مشتری‌ها، کارکنان، سازمان‌های مردم‌نهاد، ساکنین جوامع محلی، محیط زیست و غیره اشاره کرد.

موضوع‌های اساسی (Materiality) و قلمرو موضوعی (Topic Boundary): موضوع‌هایی هستند که بر اساس تاثیرات فعالیت‌های شرکت و پیامدهای ناشی از آن و یا

۱- گونه‌های گیاهی، جانوری، اکوسیستم‌ها و غیره

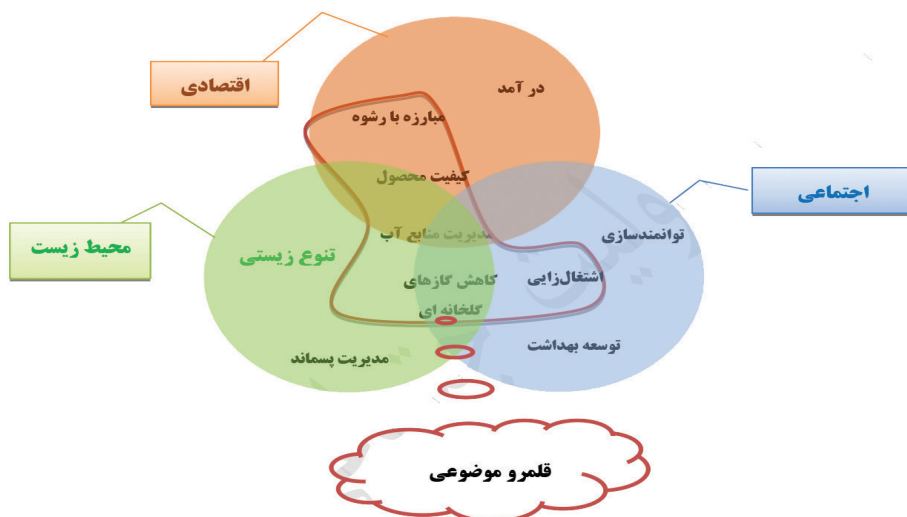
دغدغه های داوطلبانه شرکت در حوزه های اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی با مشارکت ذی نفعان مرتبط تعیین می شوند نظیر: مبارزه با رشوه، اشتغال زایی در جوامع محلی و کاهش گازهای گلخانه ای.

انتخاب چنین موضوع هایی بر اساس اولویت بندی آنها، مرزهای موضوعی مشخصی را به دست می دهد که «قلمرو موضوعی» نامیده می شود.

هرچند موضوع های اساسی تعیین شده در چارچوب موضوع های مندرج در ایزو ۲۶۰۰۰ قرار می گیرند^۱، لیکن در تعیین آنها اولویت با مفاد «نظام نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت» می باشد.

قلمروهای موضوعی و اولویت بندی ها در هر دوره گزارش دهی می تواند تحت تاثیر عوامل درون و برون سازمانی تغییر یابد.

نمونه قلمرو موضوعی یک شرکت فرضی

۱ - این موضوع ها عبارتند از: فعالیت های کارکنان، محیط زیست، شیوه های عملیاتی لانه (رفتارهای اخلاقی سازمان در ارتباط با سایر سازمان ها و رقبا)، مسائل مربوط به مصرف کننده، مشارکت در توسعه جامعه و حقوق بشر.

۳- اصول گزارش دهی

اصولی که به نتایج مورد انتظار از یک گزارش توجه کرده و راهنمای تصمیم گیری در خصوص محتوا و کیفیت گزارش می باشد. این اصول عبارتند از:

● **صحت و دقت (Accuracy):** گزارش می باید از «صحت اطلاعات» برخوردار بوده و با «جزئیات» برای ذی نفعان بیان شده باشد تا آنها بتوانند گزارش عملکرد شرکت / سازمان را به درستی ارزیابی کنند.

● **توازن (Balance):** گزارش بایستی بیان گر هر دو جنبه مثبت و منفی عملکردها و تاثیرات شرکت در قبال ذی نفعان باشد تا امکان ارزیابی مستدل کل عملکرد را فراهم کند.

● **شفافیت (Clarity):** گزارش باید برای ذی نفعان استفاده کننده از اطلاعات قابل دسترس و برای آنان قابل درک باشد.

● **قابلیت مقایسه (Comparability):** گزارش بایستی به گونه ای ارائه شود که ذی نفعان بتوانند عملکرد سازمان را در طول زمان (با گزارش های سنوات قبل یا گزارش سازمان های مشابه) مقایسه و تغییرات آن را تجزیه و تحلیل کنند.

● **کامل بودن (Completeness):** گزارش باید دربرگیرنده موضوع های اساسی و مرزهای آن موضوع ها در ابعاد اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی باشد، بطوری که بقدر کافی تاثیرات مهم شرکت در ابعاد فوق الذکر را انعکاس داده و ذی نفعان را قادر به ارزیابی گزارش عملکرد آن در دوره گزارش دهی کند.

● **زمینه/بستر پایداری (Sustainability context):** گزارش باید نمایان گر ارتباط میان فعالیت های ذاتی شرکت با بهبود/عدم بهبود شرایط اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی در سطوح محلی، منطقه ای، ملی و بین المللی باشد. فعالیت ها باید در جهت کمک به تحقق توسعه پایدار و با نگاه به آینده تعریف شود. به عنوان مثال، در خصوص شرایط محیط زیستی، شرکت می تواند میزان بار آلودگی خود را که در یک اکوسیستم (با ظرفیت مشخصی از جذب آلاینده ها) رها کرده است؛ ذکر نموده و شرایط حفظ یا به خطر

افتادن آن اکوسیستم را بواسطه آن اقدام (آلودگی) بیان نماید.

● نظم زمانی (Timeliness): گزارش باید طبق یک برنامه منظم زمانی انتشار یابد. به طوری که اطلاعات به موقع در دسترس ذی نفعان قرار گیرد تا تصمیم گیری آگاهانه‌ای داشته باشند.

● اثبات پذیری (Verifiability): بایستی در گزارش نحوه گردآوری، ثبت و تحلیل اطلاعات و فرآیندها با ارائه مستندات لازم به گونه ای بیان شود که در معرض آزمون/ارزیابی قرار گیرد تا کیفیت و صحت آن اثبات شود.

۴- معیارهای ارزیابی و داوری گزارش‌ها

ارزیابی و داوری گزارش پایداری شرکت‌های صنعت نفت بر اساس معیارهای مشخص و دربرگیرنده دو بخش عمده شامل : ۱- اصول گزارش دهی (بند ۳ همین راهنما) ۲- شاخص‌های عمومی و عمل کردی می‌باشد.

● شاخص‌های عمومی گزارش شامل مواردی است که وجود آنها در گزارش دارای امتیاز مشخص و عدم وجود آنها فاقد امتیاز خواهد بود این شاخص‌ها عبارتند از:

- دوره گزارش دهی
- اطلاعات تماس
- بیانیه مدیرعامل
- پیشینه و سابقه شرکت
- اطلاعات مربوط به فعالیت و محصولات شرکت
- اهداف و برنامه‌های مسئولیت اجتماعی
- استانداردها و گواهینامه‌های اخذ شده مدیریتی مرتبط با موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت
- جدول انطباق شاخص‌های گزارش با شاخص‌های مرتبط در مجموعه استانداردهای GRI
- شاخص‌های عملکردی شامل مواردی است که در آنها نحوه عملکرد شرکت نشان داده شده است و عبارتند از:

● انسجام و روایی: مطالب گزارش می بایست ارتباط منطقی و توالی موضوعی داشته باشند.

● خلاقیت و جذابیت ظاهری: گزارش می بایست دارای خلاقیت و جذابیت ظاهری (گرافیکی، نحوه چینش مطالب، شیوه روایت) باشد.

● توجه به اسناد بالادستی: گزارش می بایست به وضوح نشان دهنده توجه شرکت به «نظام نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت» و دیگر اسناد بالادستی مرتبط باشد.

● بیان تاثیرات مثبت و منفی: گزارش می بایست تاثیرات ناشی از تصمیمها و فعالیتهای ذاتی شرکت را بر محیط طبیعی و اجتماعی و بر ذی نفعان نشان دهد.

● شناسایی و بیان موضوعهای اساسی: گزارش می بایست نحوه شناسایی موضوعهای اساسی مسئولیت اجتماعی شرکت را مشخص و آنها را بیان کند.

● شناسایی و اولویت بندی ذی نفعان: گزارش می بایست حاوی اقدامات شناسایی و اولویت بندی ذی نفعان درونی و بیرونی شرکت باشد.

● برنامه ها و اقدامها: گزارش می بایست دربرگیرنده برنامه ها و اقدامهای مسئولیت اجتماعی شرکت در قبال ذی نفعان و مرتبط با تاثیرات تصمیمها و فعالیتهای ذاتی آن باشد.

● نتایج و پیامدهای برنامه ها و اقدامها: گزارش می بایست نشان دهنده نتایج و پیامدهای ناشی از اجرای برنامه ها و اقدامهای مسئولیت اجتماعی شرکت بر ذی نفعان باشد.

● بیان نقش حاکمیت سازمانی: گزارش می بایست نقش حاکمیت شرکت در اجرا و پیشبرد جریان مسئولیت اجتماعی را در شرکت بیان کند.

● بیان کدهای اخلاقی و رفتاری: گزارش می بایست کدهای اخلاقی و رفتاری مورد نظر شرکت را بیان نماید.

هرم تدوین گزارش پایداری

۵-۱- سرفصل‌های عمومی

این بخش می‌بایست در گزارش مسئولیت اجتماعی تمام شرکت‌ها ارائه گردد و حاوی اطلاعات عمومی به شرح زیر باشد:

📍 شناسنامه گزارش

- دوره گزارش دهی (سالانه/دوسالانه)

- اطلاعات تماس با مرجع پاسخ‌گویی مربوط به گزارش

📍 بیانیه مدیر عامل (اعلام تعهد به اهداف مسئولیت اجتماعی شرکت)

📍 معرفی شرکت

- نام شرکت / سازمان

- پیشینه: در این بخش پیشینه و سابقه فعالیت شرکت بیان می‌گردد.

- زمینه فعالیت: در این بخش زمینه فعالیت، تولیدها و خدمات شرکت به طور اختصار

تشریح می‌شود.

- حوزه جغرافیایی: در این بخش حوزه‌های جغرافیایی و پراکندگی تاسیسات شرکت و

گستره توزیع محصولات تولیدی یا خدماتی شرکت، همچنین تعریف مناطق عملیاتی مهم ارائه می‌گردد.

- عضویت در سازمان‌ها و معاهدات: در این بخش عضویت شرکت در انجمن‌ها، سازمان‌ها

و معاهدات ملی و بین‌المللی، بویژه با تاکید بر موارد مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت بیان می‌شود.

- اهداف مسئولیت اجتماعی شرکت

- موضوع‌های اساسی مسئولیت اجتماعی شرکت (مرتبط با اهداف)

- برنامه‌های سالانه مسئولیت اجتماعی شرکت مرتبط با موضوع‌های اساسی و اهداف

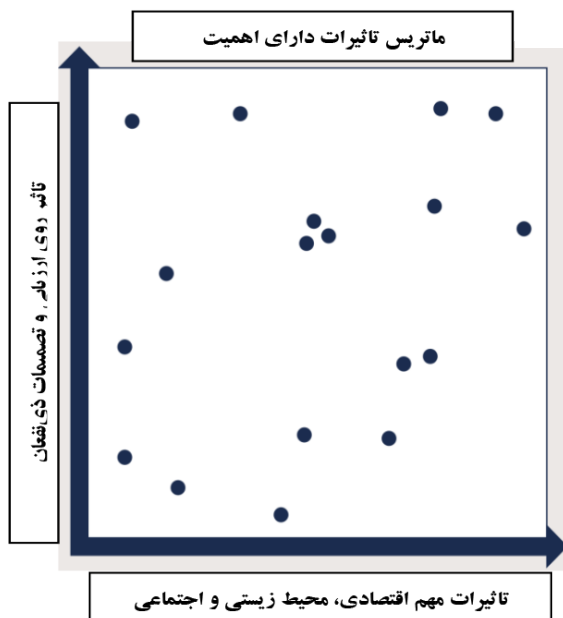
مسئولیت اجتماعی شرکت

- استانداردهای مدیریتی استقرار یافته مرتبط یا هم‌راستا با مسئولیت اجتماعی شرکت

و توسعه پایدار نظیر: ایزو ۱۴۰۰۱، ایزو ۵۰۰۰۱ و استانداردهای برچسب انرژی ساختمان (به شماره های ۱۴۲۵۳ و ۱۴۲۵۴)

- ابلاغیه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت (در صورت تعدد دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها لیست آنها بصورت پیوست در انتهای گزارش گنجانده می‌شود).

نحوه معرفی موضوع‌های اساسی مسئولیت اجتماعی شرکت و محدوده آنها^۱

بخش مربوط به موضوع‌های اساسی پایداری و محدوده آنها، از بخش‌های کلیدی چارچوب گزارش مسئولیت اجتماعی شرکت می‌باشد. در این بخش می‌بایست موارد ذیل بیان گردد:

- تاثیرات مهم (مثبت و منفی) فعالیت‌های ذاتی شرکت بر حوزه‌های اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی و ارزیابی‌ها و تصمیم‌های ذی‌نفعان و همچنین قلمرو این تاثیرات (جغرافیایی و موضوعی).
- پیامدهای مثبت و منفی ناشی از اقدام‌های دیگر

شرکت‌هایی که فعالیت‌شان ارتباط زیادی با فعالیت شرکت دارد (پیمانکاران، تامین‌کنندگان و غیره).

1- برای اطلاعات بیشتر در مورد موضوعات اساسی به استاندارد GRI 2021 -3 Material Topics در سایت www.GRI.com مراجعه شود

- فرآیند و ساز و کار شناسایی (اعم از مطالعات اسنادی و میدانی) تأثیرات فعالیت های شرکت.
- تأثیرات مذکور تحلیل و در نهایت در قالب نمودار ماتریس تأثیرات دارای اهمیت ارائه می شود (مانند ماتریس بالا).
- حسب تأثیرات شناسایی و اولویت بندی شده بایستی موضوع های مهم مسئولیت اجتماعی مشخص شوند (نظیر: «آلودگی هوا» بعنوان تأثیر مطرح می شود ولی «جلوگیری از آلودگی هوا» یک موضوع مسئولیت اجتماعی است. یا از «بین رفتن مشاغل سنتی» (به عنوان تأثیر) بیان می شود و «سرمایه گذاری برای کارآفرینی و اشتغال زایی» (به عنوان موضوع مسئولیت اجتماعی) قابل طرح است.

📍 بیان نحوه مدیریت موضوع های اساسی

- در خصوص نحوه مدیریت موضوع های اساسی، شرکت بایستی برخی نکات نظیر موارد زیر را در گزارش پایداری خود رعایت کند:
- در مقایسه با دوره گزارش دهی قبلی، تغییرات در لیست موضوع های اساسی را گزارش دهد.
 - نحوه نظارت و پایش در خصوص عملیاتی شدن موضوع های اساسی در قالب برنامه های مسئولیت اجتماعی را بیان دارد.

📍 ذی نفعان

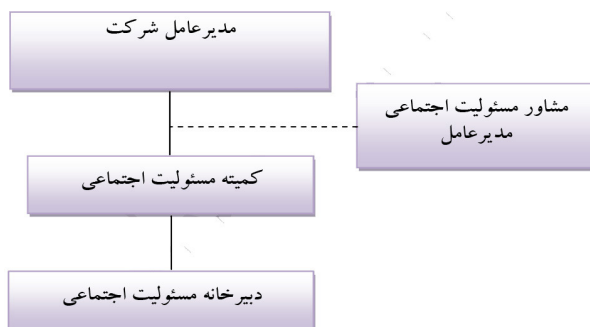
- پرداختن به ذی نفعان یکی دیگر از بخش های اساسی گزارش می باشد، چرا که توجه به انتظارات و دغدغه ها و نحوه ارتباط با آنها، نشان دهنده رویکردهای شرکت در قبال ذی نفعان است. در این بخش بایستی به ذی نفعان درونی و بیرونی شرکت پرداخته شود:
- بیان نحوه شناسایی، معیارهای انتخاب و تحلیل ذی نفعان شرکت (از طریق مطالعه و

تحقیق، نظر سنجی، مکاتبات و درخواست‌ها، جلسات، مصاحبه‌ها و غیره).

- معرفی ذی‌نفعان شرکت
- تعیین ذی‌نفعانی که در فرآیند و فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی شرکت (نظیر تصمیم‌گیری‌ها، تهیه برنامه‌ها، اجرا و ارزیابی آنها و غیره) دخالت و مشارکت دارند و همچنین نحوه دخالت و نوع مشارکت آنان.
- بیان نتایج و منافع حاصل از مشارکت ذی‌نفعان

● حاکمیت شرکت / سازمان

بدنه حاکمیتی (هیئت مدیره و مدیرعامل) می‌بایست آگاهی و دغدغه لازم برای توجه و عمل به مسئولیت اجتماعی را داشته و تمام واحدهای شرکت را درگیر موضوع نمایند. در واقع، حاکمیت شرکتی اصلی‌ترین و قوی‌ترین موتور محرکه در توانمندسازی

شرکت برای مسئولیت‌پذیری در برابر تاثیراتش و یکپارچه سازی این نوع مسئولیت در

ساختار خود است.

- در گزارش پایداری، بخش حاکمیت شرکت در قالب موارد زیر گزارش می شود:
- ایجاد ساختار و نقش برای مسئولیت اجتماعی شرکت (کمیته CSR، نماینده/دبیر کمیته CSR، مشاور CSR و غیره)
- نمونه ساختار مسئولیت اجتماعی شرکت/سازمان
- عملکرد بالاترین رده حاکمیت شرکت (هیئت مدیره و مدیرعامل) در تعیین اهداف و برنامه های مسئولیت اجتماعی
- نقش بالاترین رده حاکمیت در گزارش دهی پایداری (برای نمونه ابلاغ تدوین گزارش پایداری شرکت به کمیته مسئولیت اجتماعی/واحد مرتبط)
- تدوین سیاست ها و ایجاد مکانیزم های تشویقی در جهت توسعه و عمل به مسئولیت اجتماعی شرکت

● اخلاق حرفه ای

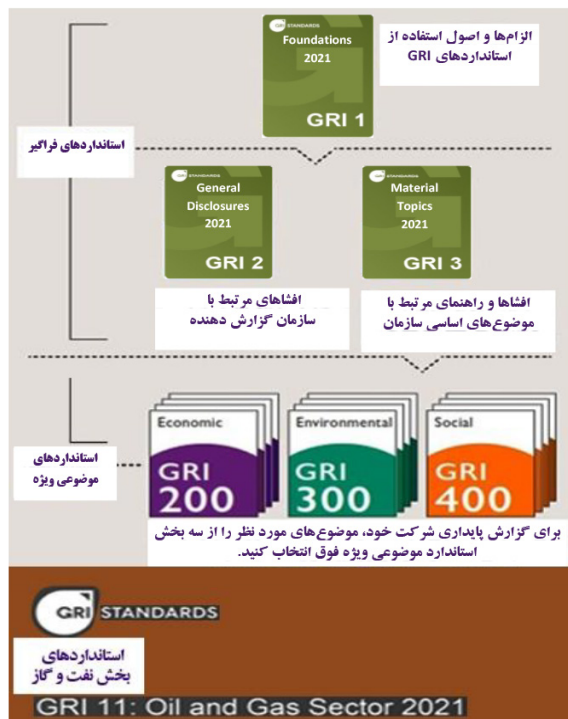
- توصیف کدهای اخلاقی و رفتاری شرکت^۱
- ساز و کارهای درون و برون سازمانی برای اخذ مشورت درباره رفتارهای اخلاقی و قانونی و موضوع هایی که به صداقت کاری سازمان مربوط می شود (نظیر: تشکیل کارگروه مشورتی، ایجاد کانال های ارتباطی نظیر سایت و نرم افزار ثبت گزارش، صندوق پیشنهادات و غیره)

۲-۵- سرفصل های ویژه

این بخش دربرگیرنده اقدام ها و برنامه های شرکت/سازمان بر اساس موضوع های اساسی و شاخص های عملکردی اولویت دار و حائز اهمیت مورد نظر GRI در بخش نفت و گاز نسخه ۲۰۲۱ می باشد.

این راهنما دست شرکت هایی که قصد دارند مواردی فراتر از شاخص های بخش نفت و

۱. کد اخلاق و کد رفتار: کد اخلاق شامل مجموعه ارزش هایی است که نسبت به دیگر ارزش ها برای سازمان در اولویت تشخیص داده شده است و باید توسط کارکنان و مدیران پیروی شوند. ارزش هایی چون صداقت در کار، پایبندی به قانون، خدمت به اجتماع، عمل به وعده، احترام به ذی نفعان، حفظ اسرار، مدارا، پاسخگویی، عدالت و انصاف، بی طرفی و مانند آن ها. کد رفتار نیز شامل رفتارهایی است که مطلوب سازمان است و باید در محیط کار انجام شوند، نظیر: نوع پوشش کارکنان در محیط کار، عدم استفاده از مواد مخدر، پیروی از دستورات مافوق، عدم قبول رشوه، عدم استفاده از اموال سازمان برای مصارف شخصی، گزارش دادن اعمال غیرقانونی، حفظ اسرار سازمان، عدم تبعیض نژادی یا جنسی، پیروی از قوانین و مقررات و مانند آن ها. کد رفتار با توجه به ارزش های مذکور در کد اخلاق تدوین می شود.

گاز GRI را گزارش کنند، باز گذاشته است. لذا شرکت‌ها می‌توانند با مراجعه به سری استانداردهای GRI نسخه ۲۰۱۸ شامل سری استانداردهای اقتصادی (GRI 200)، محیط زیستی (GRI 300) و اجتماعی (GRI 400) موارد مذکور را در انتهای همین بخش، بعد از موضوع‌ها و شاخص‌های نفت و گاز گزارش نمایند.

۵-۲-۱- موضوع‌های اساسی بخش نفت و گاز

این بخش، شامل موضوع‌ها و شاخص‌های مورد نظر استاندارد GRI-11 نسخه ۲۰۲۱ است که اختصاص به صنایع نفت و گاز دارد. هر موضوع، به تشریح مهم‌ترین تأثیرات مرتبط با همان موضوع در صنایع نفت و گاز می‌پردازد و مواردی از افشاهایی که برای گزارش لازم است را فهرست کرده است. شرکت بایستی موضوع‌های این بخش را بررسی و مشخص کند کدامیک از آن‌ها با موضوع‌های اساسی شرکت انطباق دارد، سپس اقدام به گزارش آن موضوع‌ها نماید.

موضوع ها و شاخص های بخش نفت و گاز
انتشار گازهای گلخانه ای
سازگاری اقلیمی، تاب آوری و گذار به اقتصاد کم کربن
آلاینده های جوی
تنوع زیستی
پسماند
آب
خاتمه دادن به فعالیت و احیاء منطقه عملیاتی
مدیریت یکپارچگی دارایی ها و حوادث بحرانزا
بهداشت و ایمنی شغلی
رویه های استخدامی
عدم تبعیض و فرصت برابر
کار اجباری و برده داری مدرن
آزادی تشکل و مذاکره جمعی
اثرات اقتصادی
جوامع محلی
حقوق زمین و منابع
حقوق مردم بومی
تعارض و امنیت
رفتار ضد رقابتی
مبارزه با فساد
پرداختی ها به دولت
سیاست عمومی

۵-۲-۱- موضوع اساسی یک: انتشار گازهای گلخانه‌ای (GHG Emissions)

انتشار گازهای گلخانه‌ای، شامل انتشار گازهایی نظیر: دی اکسید کربن (CO_2) و متان (CH_4) است که به تغییرات اقلیمی زمین کمک می‌کنند. این موضوع، انتشار گازهای گلخانه‌ای مستقیم (نوع ۱) و غیرمستقیم (نوع ۲)

مربوط به فعالیت‌های یک شرکت و همچنین سایر انتشارهای غیرمستقیم (نوع ۳) که در بالادست و پایین دست فعالیت‌های شرکت اتفاق می‌افتد را تحت پوشش قرار می‌دهد. انتشار گازهای گلخانه‌ای عامل اصلی تغییرات اقلیمی در کره زمین است. فعالیت صنایع نفت و گاز و استفاده از فرآورده‌های این صنایع مسئول تولید و انتشار بخش بزرگی از دو گاز اصلی گلخانه‌ای یعنی: دی اکسید کربن و متان است. در مقیاس جهانی، تخمین زده می‌شود که صنایع نفت و گاز مسئول یک چهارم کل انتشارات انسان ساخت گاز CH_4 بوده که پتانسیل گرمایش جهانی (GWP) این گاز بطور قابل توجهی از پتانسیل گرمایش جهانی CO_2 بیشتر است. اندازه‌گیری‌های اخیر نشان می‌دهد که ارقام موجود در مورد انتشار گاز متان (CH_4) از صنایع نفت و گاز کمتر از مقدار واقعی است. سایر گازهای گلخانه‌ای حاصل از فعالیت‌های نفت و گاز عبارتند از: اتان (C_2H_6)، اکسید نیتروژن (N_2O)، هیدروفلوئوروکربن‌ها (HCFs)، پرفلوئوروکربن‌ها (PFCs)، هگزا فلوراید گوگرد (SF_6)، و تری فلوراید نیتروژن (NF_3). انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از فعالیت‌های صنایع نفت و گاز به موارد زیر تقسیم می‌شوند: - انتشار مستقیم (نوع ۱): ناشی از فعالیت‌هایی هستند که مستقیماً تحت مالکیت یا کنترل شرکت قرار دارد.

-انتشار غیرمستقیم (نوع ۲): ناشی از فعالیت‌های تولید برق، گرمایش، سرمایش و بخار مصرفی شرکت است که توسط آن خریداری یا تامین می‌شود.

انتشار مستقیم گازهای گل‌خانه‌ای (نوع ۱) موارد زیر را شامل می‌شود:
انتشار ناشی از احتراق سوخت در حین تولید، انتشار فرآیندی مانند مواردی که در حین بارگیری و ذخیره‌سازی رخ می‌دهد و انتشار فرار که ناشی از نشت لوله‌ها و تجهیزات است.
منبع اصلی انتشار گازهای گل‌خانه‌ای نوع ۱ در صنایع نفت و گاز، سوزاندن گازها در فلر و رهاسازی آن‌ها است، که هدف از آن دفع گازی‌هایی است که به دلایل ایمنی، فنی یا اقتصادی نمی‌توان آن‌ها را مهار یا به طور موثری کنترل نمود. این فعالیت‌ها در طول تولید، ذخیره‌سازی و پالایش نفت و گاز رخ می‌دهد.

انتشار غیرمستقیم گازهای گل‌خانه‌ای (نوع ۲)، از منابع ثابت و متحرک (مانند حمل و نقل مواد، محصولات یا پسماند)، عملیات استخراج، پالایش نفت؛ مایع‌سازی و تبدیل مجدد به گاز طبیعی؛ و فعالیت تأسیسات و تجهیزات منشاء می‌گیرد. کاهش منابع نفت و گاز در دسترس باعث شده که استخراج این منابع به سمت شرایط دشوارتری حرکت کند، که ممکن است شامل روش‌های استخراج پیچیده‌تر مانند حفاری در آب‌های عمیق فراساحل یا استخراج ماسه‌های نفتی باشد. علی‌رغم بهبودهای مستمر در راندمان تولید، شرایط مذکور احتمالاً میزان انرژی مصرف شده در طول تولید، حمل و نقل و به همین ترتیب انتشار گازهای گل‌خانه‌ای مرتبط با این فعالیت‌ها را افزایش می‌دهد. انتشار گازهای گل‌خانه‌ای ناشی از استفاده مصرف‌کنندگان نهایی محصولات و فرآورده‌ها تحت عنوان سایر انتشارات غیرمستقیم (نوع ۳)، طبقه‌بندی می‌شود. برای صنایع نفت و گاز، این موارد مهم‌ترین منابع انتشار گازهای گل‌خانه‌ای است که بیش از نیمی از انتشار جهانی CO₂ را تشکیل می‌دهد. بیشتر انتشار گازهای گل‌خانه‌ای نوع ۳ از فرآیندهای احتراق مربوط به ساخت و ساز، تولید انرژی (نظیر برق و گرما) و حمل و نقل منشاء می‌گیرد. افزایش تقاضای انرژی، حجم این انتشارها را افزایش داده است.

در حال حاضر ۱۵ درصد از انتشار گازهای گل‌خانه‌ای مرتبط با بخش انرژی در جهان،

از فرآیند تولید و توزیع نفت و گاز حاصل می شود.

● نحوه گزارش موضوع اساسی یک

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، انتشار گازهای گلخانه‌ای را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

● توصیه‌های تکمیلی در زمینه مدیریت موضوع اساسی فوق:

- بیان اقدامات انجام شده در زمینه مدیریت گازهای ارسالی به مشعل و گازهای رها شده

● جی. آر. آی ۳۰۲: انرژی

وضعیت مصرف و شدت انرژی در شرکت را حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص‌ها
11.1.2	302-1- مصرف انرژی در شرکت
11.1.3	302-2- مصرف انرژی در خارج از شرکت
11.1.4	302-3- شدت انرژی

● جی. آر. آی ۳۰۵: انتشار آلاینده‌های جو

وضعیت انتشار مستقیم گازهای گلخانه‌ای را بر حسب مواردی همچون شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص‌ها
11.1.5	305-1- انتشار مستقیم گازهای گلخانه‌ای (نوع 1) • درصد انتشار ناخالص مستقیم گازهای گلخانه‌ای (نوع 1) ناشی از CH_4 • گزارش تفکیکی از انتشار ناخالص مستقیم گازهای گلخانه‌ای (نوع 1) بر اساس نوع منبع (ساکن، احتراقی، فرآیندی، فرار)
11.1.6	305-2- انتشار غیرمستقیم گازهای گلخانه‌ای (نوع 2)
11.1.7	305-3- دیگر انتشار غیرمستقیم گازهای گلخانه‌ای (نوع 3)
11.1.8	305-4- شدت انتشار گازهای گلخانه‌ای

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به کاهش انتشار گازهای گل‌خانه‌ای
● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر میزان کاهش، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۲- موضوع اساسی دو : سازگاری اقلیمی، تاب‌آوری و گذار سازمان به اقتصاد کم کربن (Climate adaptation, resilience, and transition)

این موضوع به چگونگی سازگاری، تاب‌آوری و گذار شرکت/سازمان در مقابل ریسک‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی کنونی و مورد انتظار و همچنین نحوه کمک به جوامع و اقتصادها برای مقاومت در برابر تأثیرات این تغییرات اشاره دارد. این موضوع، استراتژی یک سازمان در رابطه با گذار به اقتصاد کم کربن و تأثیرات آن بر کارگران و جوامع محلی را پوشش می‌دهد.

امضاکنندگان توافق‌نامه پاریس متعهد شده‌اند تا گرمایش جهانی از دو درجه سانتی‌گراد فراتر نرود، با این حال منابع سوخت فسیلی که در حال حاضر در سطح جهانی مورد استفاده‌اند، بسیار بیشتر از مقداری است که بایستی مصرف شود تا دما در این حد باقی بماند. این بدان معناست که شرکت‌های فعال در بخش نفت و گاز باید اهدافی را برای انتشار

کربن تعیین کنند، مدل‌های کسب و کار خود را اصلاح نمایند، سرمایه‌گذاری در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر را انجام دهند، فن‌آوری‌های حذف CO₂ از جو را به کار گیرند و راه‌حل‌های طبیعت محور جهت کاهش تغییرات اقلیمی، مانند احیای جنگل‌ها، درخت کاری، احیای سواحل و تالاب‌ها را توسعه ببخشند.

گذار به اقتصاد کم کربن ممکن است بر اشتغال، درآمدهای دولت و توسعه اقتصادی در مناطقی که این صنایع در آنجا فعالیت می‌کند، تأثیر بگذارد. تعطیلی صنایع، معمولاً کمتر به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید برای کارکنان/کارگران منجر می‌شود، لذا کارگران ممکن است با پیامدهای ثانویه‌ای نظیر به کار گماری مجدد، بازآموزی دوباره و فرصت‌های شغلی مجدد روبرو شوند. تعطیل شدن فعالیت صنایع نفت و گاز بدون تدارکات کافی برای برچیدن تاسیسات و به‌سازی ممکن است منجر به بار اقتصادی برای دولت‌ها و جوامع محلی شود، به ویژه در کشورهایی که تولید نفت و گاز درصد زیادی از درآمد آن‌ها را تامین می‌کند.

برای دستیابی به یک اقتصاد کم کربن، سطوح مختلف وابستگی کارگران، جوامع محلی و اقتصادهای ملی به بخش نفت و گاز باید شناخته شده و مشاغل با کیفیت برای افراد آسیب دیده ایجاد شود. نمونه اقداماتی که شرکت‌ها ممکن است برای گذار درست و دقیق به اقتصاد کم کربن انجام دهند، عبارت است از: انتشار اطلاعات قبلی مناسب در مورد تعطیلی، همکاری با دولت و اتحادیه‌ها؛ حمایت از سیاست سازگار با اقلیم، بازآموزی، مهارت آموزی و استقرار مجدد کارگران؛ و انجام سرمایه‌گذاری‌های جایگزین در جوامع آسیب دیده. همچنین، رایزنی‌های اولیه و موثر با ذی‌نفعان و جوامع محلی نیز برای دستیابی به یک گذار موفق ضروری است.

📌 نحوه گزارش موضوع اساسی دو

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

- وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، سازگاری اقلیمی، تاب‌آوری و گذار

سازمان به اقتصاد کم کربن را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

🔸 توصیه‌های تکمیلی در زمینه مدیریت موضوع اساسی فوق:

🔸 تشریح خط‌مشی‌ها، تعهدات و اقدام‌های سازمان برای جلوگیری یا کاهش اثرات گذار به اقتصاد کم کربن بر کارگران و جوامع محلی.

🔸 گزارش این که مسئولیت مدیریت ریسک‌ها و فرصت‌های ناشی از تغییرات آب و هوایی بر عهده چه سطح مدیریتی و عملیاتی شرکت است.

🔸 بیان نحوه نظارت هیئت مدیره بر مدیریت ریسک‌ها و فرصت‌های ناشی از تغییرات آب و هوایی.

🔸 گزارش این که آیا مسئولیت مدیریت تأثیرات مربوط به تغییرات اقلیمی، با ارزیابی عملکرد یا مکانیسم‌های تشویقی (نظیر سیاست‌های حقوق و دست‌مزد برای اعضای بالاترین نهاد حاکمیتی و افراد ارشد، مدیران اجرایی مرتبط می‌باشد یا خیر؟)

🔸 معرفی سناریوهای مربوط به تغییر اقلیم که در جهت ارزیابی تاب‌آوری استراتژی سازمان تهیه شده‌اند، نظیر سناریوی حفظ زیر ۲ درجه‌ای افزایش دمای جهانی یا کمتر از آن.

جی. آر. آی ۲۰۱: عملکرد اقتصادی

وضعیت عملکرد اقتصادی شرکت در خصوص پیامدهای مالی و ریسک‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی را بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.2.2	201-2 - پیامدهای مالی و سایر ریسک‌ها و فرصت‌های ناشی از تغییرات اقلیمی بیان مواردی از جمله موارد زیر: • گزارش میزان انتشار بالقوه ذخایر اثبات شده و احتمالی • بیان این که شناسایی ریسک‌ها و فرصت‌های ناشی از تغییرات اقلیمی در برآورد قیمت گذاری‌های داخلی کربن و نفت گاز لحاظ شده است. • بیان این که چگونه ریسک‌ها و فرصت‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی بر عملیات یا درآمد سازمان تأثیر گذاشته یا می‌تواند بگذارد، از جمله: - نحوه توسعه ذخایر موجود اثبات شده و احتمالی - احتمال برچیدن و تعطیلی زودهنگام تاسیسات موجود - حجم تولید نفت و گاز برای دوره گزارش دهی جاری و حجم پیش بینی شده برای پنج سال آینده • درصد هزینه‌های سرمایه‌ای که به سرمایه‌گذاری در موارد زیر تخصیص داده می‌شود را گزارش کنید: - کاوش، اکتشاف و توسعه ذخایر جدید - انرژی از منابع تجدید پذیر (بر اساس نوع منبع) - فن آوری برای حذف CO₂ از جو مبتنی بر راه کارهای طبیعت محور برای کاهش تغییرات اقلیمی - دیگر ابتکارات حاصل از تحقیق و توسعه که می‌تواند ریسک‌های سازمان مربوط به تغییرات آب و هوا را برطرف کند. • میزان خالص CO₂ بر حسب تن متریک که از جو گرفته و حذف می‌شود (CO₂ ذخیره شده چه میزان از گازهای گل‌خانه‌ای انتشار یافته در این فرآیند را کاهش داده است).

جی. آر. آی ۳۰۵ : انتشار آلاینده‌های جوّی

وضعیت انتشار آلاینده‌های جوی و اقدامات شرکت در قبال آن را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.2.3	305-5- کاهش انتشار گازهای گل‌خانه‌ای (GHG) بیان مواردی از جمله موارد زیر: - گزارش این که چه اهداف کلان و خردی درخصوص انتشار گازهای گل‌خانه‌ای تعیین شده است و مشخص نمودن این که آیا آنها براساس اجماع علمی بوده یا بر اساس الزامات قانونی یا اسناد بین المللی معتبر. - بیان این که انتشارهای نوع (1، 2، 3) گازهای گل‌خانه‌ای ناشی از فعالیت‌ها و روابط کسب و کار به کدامیک از اهداف کلان و خرد معطوف است. - بیان سال مبنا جهت اهداف کلان و خرد همچنین زمان‌بندی دست‌یابی به آنها.

○ موارد تکمیلی در خصوص موضوع سازگاری اقلیمی، تاب‌آوری و گذار سازمان به اقتصاد کم کربن

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
-	تشریح رویکرد شرکت به توسعه سیاست‌گذاری عمومی و لابی‌گری در مورد تغییرات اقلیمی از جمله: - بیان موضع سازمان در مورد مسائل مهم مربوط به تغییرات اقلیمی که می‌تواند محور مشارکت سازمان در توسعه سیاست‌های عمومی و لابی‌گری باشد. همچنین، تشریح هرگونه تفاوت بین این مواضع و سیاست‌ها، اهداف یا سایر مواضع عمومی اعلام شده شرکت - بیان عضویت شرکت (در صورت عضویت داشتن) در انجمن یا کمیته‌ای که در توسعه سیاست‌گذاری‌های عمومی و لابی‌گری در مورد تغییرات اقلیمی فعال است. - بیان نحوه مشارکت (مشارکت مالی، فیزیکی، فکری و...) در انجمن یا کمیته مذکور - ذکر هر گونه تفاوت بین سیاست‌ها، اهداف، یا سایر مواضع عمومی شرکت در مورد مسائل مهم مرتبط با تغییرات اقلیم و مواضع انجمن‌ها یا کمیته‌ها

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به سازگاری اقلیمی، تاب‌آوری و گذار سازمان به اقتصاد کم‌کربن

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر میزان کنترل تاثیر ریسک‌ها و فرصت‌های مربوط به تغییرات اقلیمی بر عملیات یا درآمد شرکت، کاهش میزان CO_2 بر حسب تن متریک، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۳ موضوع اساسی سه: آلاینده‌های هوا (Air Emissions)

آلاینده‌های هوا شامل آلاینده‌هایی است که تأثیرات منفی بر کیفیت هوا، اکوسیستم‌ها و سلامت انسان و حیوانات دارند. این موضوع، اثرات ناشی از انتشار اکسیدهای گوگرد (SO_x)، اکسیدهای نیتروژن (NO_x)، ذرات معلق (PM)، ترکیبات آلی فرار (VOC)،

مونوکسید کربن (CO)، و فلزات سنگین، مانند سرب، جیوه و کادمیوم را پوشش می‌دهد. فعالیت‌های صنایع نفت و گاز به همراه احتراق سوخت‌های فسیلی (نفت و گاز) از عوامل انسان‌ساخت انتشار آلاینده‌های هوا و گازهای گل‌خانه‌ای ($GHGS$) می‌باشند. علاوه بر آلاینده‌های فوق، آلاینده‌های خطرناک هوا (HAP)، مانند بنزن (C_6H_6) و سولفید هیدروژن (H_2S) و ازن (O_3) از آن جمله‌اند.

آلاینده‌ها در طول چرخه تولید و بخش‌های فرآیندی نظیر؛ پالایش، توزیع و ذخیره‌سازی همچنین از فعالیت‌هایی مانند سوزاندن گازهای مشعل، رهاسازی به محیط، احتراق سوخت

ماشین آلات؛ حمل و نقل تجهیزات و فرآورده‌ها، تولید و آزاد می‌شوند. انتشار آلاینده‌های هوا همچنین می‌تواند ناشی از مواردی نظیر: تبخیر و انتشار مواد فرار بر اثر نشت و خرابی تجهیزات، حوادث و رویدادهای ایمنی فرآیندی نیز باشند. مقدار قابل توجهی از انتشار آلاینده‌های هوا از احتراق سوخت توسط مصرف کنندگان نهایی حاصل می‌شود. در سطح جهانی، آلودگی هوا عامل مشکلات حاد سلامتی است و سالانه باعث مرگ میلیون‌ها نفر از طریق ایجاد بیماری‌های قلبی و ریوی، سکته‌های مغزی، عفونت‌های تنفسی و آسیب‌های عصبی می‌شود. کودکان، سالمندان و اقشار آسیب پذیر، به طور چشم‌گیری تحت تأثیر این آلاینده‌ها قرار می‌گیرند، همان‌طور که جوامع محلی مجاور سایت‌های عملیاتی نیز تحت این شرایط قرار دارند. این آلاینده‌ها ممکن است منجر به اثرات گسترده و متنوعی بر اکوسیستم‌ها شوند و سایر فعالیت‌های اقتصادی وابسته به این اکوسیستم‌ها را نیز تحت تأثیر قرار دهند.

🔴 نحوه گزارش موضوع اساسی سه

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔴 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، انتشار آلاینده‌های هوا را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

🔴 جی. آر. آی ۳۰۵: وضعیت انتشار آلاینده‌های هوا

وضعیت آلاینده‌های هوا و اقدامات شرکت در قبال آن را در این بخش حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.3.2	305-7 - انتشار اکسیدهای نیتروژن (NOx)، اکسیدهای گوگرد (SOx) و سایر موارد مهم (آلاینده‌های هوا)
11.3.3	416-1 - ارزیابی اثرات بهداشتی و ایمنی محصولات و خدمات از جمله بیان مورد زیر: • بیان اقدامات انجام شده جهت بهبود کیفیت محصول به منظور کاهش انتشار آلاینده‌ها

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به انتشار آلاینده‌های هوا
● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر میزان کاهش آلاینده‌ها، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۴ موضوع اساسی چهار : تنوع زیستی (Biodiversity)

تنوع زیستی به تنوع در حیات گفته می‌شود، که شامل تنوع درون گونه‌ای (ژنتیکی)، بین گونه‌ای و اکوسیستمی است. تنوع زیستی نه تنها ارزش ذاتی دارد، بلکه برای سلامت انسان، امنیت غذایی، رونق اقتصادی و کاهش تغییرات اقلیمی و سازگاری با اثرات آن نیز حیاتی است. این موضوع، تأثیرات بر تنوع زیستی، از جمله بر تنوع ژنتیکی، گونه‌های گیاهی و جانوری و اکوسیستم‌های طبیعی را شامل می‌شود. اثرات فعالیت‌های نفت و گاز بر تنوع زیستی ناشی از آلودگی هوا، خاک و آب، فرسایش

خاک و رسوب گذاری در آبراه‌هاست. اثرات دیگر می‌تواند شامل مرگ و میر حیوانات یا افزایش آسیب پذیری آن‌ها در برابر شکارچیان، تکه تکه شدن و تغییر و تبدیل زیستگاه، معرفی گونه‌های مهاجم و پاتوژن‌ها (گونه‌های انگلی) باشد. تأثیرات بر تنوع زیستی ممکن است از طریق محدودیت در دسترسی و امکان استفاده از آنها و تغییر در کیفیت منابع طبیعی، بر رفاه و معیشت جوامع محلی و بومیان تأثیر بگذارد. تأثیرات می‌توانند هنگامی که فعالیت‌ها در مناطق حفاظت شده یا مناطق با ارزش تنوع زیستی بالا انجام می‌شود، تشدید شوند و ممکن است دامنه آن به زمان پس از تعطیلی و احیاء سایت‌های عملیاتی و حتی مرزهای جغرافیایی فعالیت‌ها نیز گسترش یابد.

تأثیرات می‌تواند ناشی از فعالیت‌ها در دو بخش خشکی و دریایی نظیر: پاک‌سازی و تسطیح زمین، لرزه‌نگاری و حفاری چاه‌های اکتشافی؛ ساخت ابنیه و تاسیسات، زیرساخت‌ها و خطوط لوله؛ توسعه راه‌ها، حمل و نقل؛ تخلیه پساب؛ دفع زباله‌های حفاری؛ ریزش‌ها و نشتی‌ها باشد. با کاهش منابع نفت و گاز در دسترس تر و ضرورت انتقال فعالیت‌های این بخش به مناطق دورافتاده و در پی آن کاهش امکان نظارت کافی بر حفاظت از تنوع زیستی، تهدیدهای این حوزه، افزایش خواهد یافت.

صنایع نفت و گاز می‌توانند باعث بروز اثرات تجمعی بر تنوع زیستی شوند. برای نمونه، با ایجاد دسترسی آسان به مناطق (از طریق ایجاد جاده‌ها) سایر بخش‌ها ترغیب به توسعه تاسیسات در مناطق شده و سبب تشدید اثرات سوء می‌گردند.

برای محدود کردن و مدیریت اثرات صنایع نفت و گاز بر تنوع زیستی، این بخش در حال توسعه و در مواردی استفاده از یک ابزار سلسله مراتبی کاهش می‌دهد که به اطلاع رسانی اقدامات خود کمک می‌کند. سلسله مراتب کاهش شامل چهار گام متوالی برای کاهش اثرات منفی فعالیت‌ها بر محیط زیست است. در این سلسله مراتب اولویت با اقدامات پیش گیرانه است و با اجتناب از تأثیرات منفی شروع می‌شود و در مواردی که اجتناب امکان پذیر نیست، به حداقل رساندن این تأثیرات در دستور کار قرار می‌گیرد. هنگامی که

نتوان از اثرات منفی اجتناب کرد یا آن را به حداقل رساند، ممکن است از اقدامات اصلاحی مانند بازسازی یا احیای تنوع زیستی استفاده گردد. اقدامات جبرانی پس از انجام اقدامات فوق الذکر برای اثرات باقیمانده اعمال می شود.

● نحوه گزارش موضوع اساسی چهار

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

– وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، تنوع زیستی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد. از جمله:

– توصیف سیاست ها و تعهدات شرکت برای دستیابی به هدف حفاظت از تنوع زیستی در سایت های عملیاتی خود؛ و این که آیا این تعهدات برای عملیات موجود و آتی و فعالیت های خارج از مناطق دارای ارزش تنوع زیستی نیز اعمال می شوند یا خیر.

– بیان این که آیا با به کارگیری سلسله مراتب کاهشی، به اقداماتی برای مدیریت اثرات مربوط به تنوع زیستی پرداخته است یا خیر.

● جی.آر. آی ۳۰۴: تنوع زیستی

وضعیت اقدامات شرکت در مورد تنوع زیستی را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.3.2	304-1- معرفی سایت‌های عملیاتی که تحت مالکیت، اجاره و مدیریت شرکت بوده و در مجاورت مناطق حفاظت شده و مناطق با تنوع زیستی بالا (در خارج از مناطق حفاظت شده) هستند
11.4.3	304-2- تأثیرات قابل توجه فعالیت‌ها، محصولات و خدمات بر تنوع زیستی بیان مواردی از جمله مورد زیر: ● بیان اثرات قابل توجه بر تنوع زیستی با اشاره به زیستگاه‌های تحت تأثیر و اکوسیستم‌ها
11.4.4	304-3- مناطق حفاظت شده یا احیاء شده بیان مواردی از جمله نکات زیر: ● توضیح این که چگونه اعمال سلسله مراتب کاهش تأثیرات سازمان (در صورت وجود)، منجر به موارد زیر شده است: - مناطقی که از طریق اقدامات پیشگیرانه (اجتنابی)، به حداقل رسانی یا جبرانی محافظت شده‌اند؛ - مناطقی که از طریق اقدامات بازسازی سایت عملیاتی یا اقدامات جبرانی احیاء شده‌اند
11.4.5	304-4- معرفی گونه‌های لیست قرمز IUCN و گونه‌های حفاظت شده ملی و زیستگاه‌هایی که در مناطق تحت تأثیر عملیات شرکت بوده‌اند.

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به حفاظت از تنوع زیستی

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر موارد اقدام پیش‌گیرانه، میزان و موارد به حداقل رساندن تأثیرات، میزان و موارد اصلاحی و جبرانی در قبال گونه‌های زیستی و اکوسیستم‌ها و نتایج آن‌ها، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۱-۲-۵ موضوع اساسی پنج : پسماند (Waste)

به هر چیزی که دارنده، آنرا دور می‌اندازد، قصد دور انداختن آن را دارد یا ملزم است که آن را دور بیندازد، پسماند گفته می‌شود. در صورت مدیریت نامناسب، پسماندها می‌توانند اثرات منفی، بر محیط زیست و سلامت انسان داشته باشند و فراتر از مکان‌هایی که تولید و دور ریخته می‌شوند

نیز گسترش یابند. این موضوع اثرات ناشی از پسماند، از جمله پسماند ناشی از فعالیت‌های ساخت و ساز و مرحله احیاء را نیز پوشش می‌دهد.

فعالیت‌های نفت و گاز معمولاً حجم بالایی از پسماند از جمله پسماندهای خطرناک را تولید می‌کنند. بزرگ‌ترین جریان تولید پسماند از استخراج یا بخش‌های فرآیندی حاصل می‌شود و می‌تواند شامل گل و لای حفاری و کنده‌ها، رسوب و لجن بوده که به نوبه خود می‌تواند حاوی مواد افزودنی شیمیایی، هیدروکربن‌ها، فلزات، مواد رادیواکتیو طبیعی (NORM)^۱ و نمک باشد. این جریان‌های پسماند ممکن است آب‌های سطحی، زیرزمینی و دریایی را با مواد شیمیایی یا فلزات سنگین آلوده کنند و بر گونه‌های گیاهی و جانوری و همچنین سلامت انسان تأثیر منفی بگذارند. تأثیرات ناشی از پسماند می‌تواند به رویکرد شرکت در مدیریت آن‌ها، مقررات، میزان در دسترس بودن امکانات بازیافت و دفع در نزدیکی تاسیسات شرکت بستگی داشته باشد.

پسماندهایی که نمی‌توان مقدار آنها را کاهش داد، معمولاً ذخیره، بی‌خطر سازی یا از طریق روش‌های مختلفی دفع می‌شوند. هنگامی که پسماندهای حفاری در چاه‌های تزریق زیرزمینی دفع می‌شوند، می‌توانند باعث لرزه‌پذیری زمین یا منجر به آلودگی آب‌های

1- Naturally Occurring Radioactive Material

زیرزمینی گردند. در برخی از فعالیت‌های فراساحلی، بسته به مقررات و در دسترس بودن راه‌های جایگزین، سیالات حفاری ممکن است به آبراه‌ها یا آب دریا تخلیه شوند. اگر پسماندها در خشکی رها شده و یا این که مواد خطرناک از تأسیسات ذخیره‌سازی به داخل زمین نفوذ پیدا کند، پیامدهای آن می‌تواند شامل آلودگی زمین، از دست رفتن حاصل خیزی و فرسایش خاک باشد. در مناطق دورافتاده که دارای محدودیت در روش‌های بازیابی و دفع هستند، اثرات ناشی از پسماند می‌تواند بسیار شدید و مدیریت آن‌ها سخت‌تر باشد.

در استخراج ماسه‌های نفتی، بیش‌ترین حجم از پسماند تولیدی مربوط به باطله‌ها است، باطله‌ها، پسماندهای خطرناکی هستند که در طی فرآیند جداسازی نفت از ماسه تولید می‌شوند. در برخی محل‌های انباشت باطله‌ها مشاهده شده که مواد شیمیایی به محیط اطراف نشت کرده و باعث ایجاد خطراتی برای سلامتی جوامع محلی و حیات وحش شده است.

هنگامی که عملیات بهره‌برداری به پایان می‌رسد، فعالیت‌های تعطیلی و احیاء معمولاً شامل دفع نهایی مواد شیمیایی خطرناک و مدیریت مقادیر قابل توجهی از سازه‌ها یا تجهیزات بلااستفاده می‌شود. سایر پسماندهای معمولی ناشی از فعالیت‌های نفت و گاز عبارتند از: روغن‌های ضایعاتی، پسماندهای ساختمانی و پسماندهای خانگی و اداری.

🔴 نحوه گزارش موضوع اساسی پنج

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔴 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع پسماند را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

● جی. آر. آی ۳۰۶: پسماند

وضعیت پسماند شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.5.2	306-1 - تولید پسماند و اثرات مهم مرتبط با آن
11.5.3	306-2 - مدیریت اثرات مهم مرتبط با پسماند
11.5.4	306-3 - پسماندهای تولید شده بیان مواردی از جمله موارد زیر: ● پسماندهای حفاری (گل و کندهای حفاری) ● رسوبات و لجن‌ها ● باطله‌ها
11.5.5	306-4 - پسماندهای خارج از جریان دفع بیان مواردی از جمله موارد زیر: ● پسماندهای حفاری (گل و کندهای حفاری) ● رسوبات و لجن‌ها ● باطله‌ها
11.5.6	306-5 - پسماندهای دفعی بیان مواردی از جمله موارد زیر: ● پسماندهای حفاری (گل و کندهای حفاری) ● رسوبات و لجن‌ها ● باطله‌ها

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به مدیریت پسماند (کاهش، بی‌خطر سازی و دفع)

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر

میزان کاهش پسماند، بی‌خطر سازی و دفع، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۶ موضوع اساسی شش: آب و پساب (Water and effluents)

امروزه دسترسی به آب تازه که برای زندگی و رفاه انسان یک اصل می باشد، به عنوان یکی از موضوع های حقوق بشر شناخته شده است. میزان استحصال و مصرف آب توسط یک شرکت و کیفیت تخلیه پساب می تواند بر اکوسیستم ها و جوامع انسانی تأثیر بگذارد. این موضوع اثرات مرتبط با برداشت و

مصرف آب و کیفیت آب تخلیه شده را مورد بحث قرار می دهد.

فعالیت های بخش نفت و گاز می تواند، قابلیت دسترسی به آب را برای جوامع محلی و سایر بخش هایی که به این منابع متکی هستند، کاهش دهد. این صنایع می توانند بر کیفیت آب های سطحی، زیرزمینی و آب دریاها تأثیر گذاشته و در نهایت منجر به تأثیرات بلند مدت بر اکوسیستم ها و تنوع زیستی شوند، همچنین مشکلاتی را برای برنامه های توسعه و سلامت انسان ها ایجاد کنند و امنیت غذایی را مختل نمایند.

بخش استخراج و عملیات فرآیندی، بیشترین حجم آب را در صنایع نفت و گاز مصرف می کند. شرکت های نفت و گاز ممکن است نیازمند مدیریت حجم زیاد آب همراه یا پساب فرآیندی باشند که معمولاً حاوی هیدروکربن ها، مواد شیمیایی یا سایر مواد خطرناک هستند. در صنایع، به منظور افزایش استخراج از مخازن نفت و گاز و نیز جهت کاهش برداشت آب از منابع موجود، ممکن است آب همراه و پساب فرآیندی دوباره به چاه تزریق شده یا در فرآیندهای دیگر مورد استفاده مجدد قرار گیرند. در غیر این صورت، این پساب ها

به اشکال مختلف رها یا ذخیره می‌شوند، نظیر: تخلیه به آب‌های سطحی، زیرزمینی و آب دریا، پخش بر روی زمین، ذخیره در استخرهای تبخیر و یا واگذاری آن به شخص. هنگام تخلیه پساب‌ها، تأثیرات آنها بستگی به حساسیت منابع آبی دریافت کننده (آب‌های سطحی، زیرزمینی و غیره) و کیفیت آب تخلیه شده دارد.

آلودگی همچنین می‌تواند ناشی از تزریق سیالات حفاری به چاه‌ها و برگشت جریان ناشی از شکست هیدرولیکی باشد، که این امر می‌تواند باعث نفوذ آلاینده‌ها به منابع آب زیرزمینی و آلودگی آنها شود. تصفیه ناکارآمد پساب‌ها، نشت نفت ناشی از حوادث حمل و نقل، ترکیدگی خطوط لوله، یا شکست سد نگهدارنده مواد باطله حاصل از ماسه‌های نفتی نیز می‌تواند تأثیرات مشابهی بر کیفیت منابع آب داشته باشند.

تأثیرات بخش نفت و گاز بر منابع آب به حجم منابع آب موجود در منطقه نیز بستگی دارد. در مناطقی با محدودیت منابع آب، این بخش دارای تأثیر بیشتری است. بخش بزرگی از منابع نفت و گاز جهان در مناطق خشک یا دچار تنش آبی استقرار یافته‌اند. در چنین مناطقی، فعالیت‌های این صنایع احتمالاً رقابت برای دسترسی به آب با سایر مصارف مانند مصارف خانگی، ماهی‌گیری، آبی‌پروری یا فعالیت‌های کشاورزی را افزایش می‌دهد؛ که ممکن است تنش‌های بین بخشی یا با جوامع محلی را تشدید کند. خشک‌سالی، سیل، و دیگر رخدادهای شدید آب و هوایی مرتبط با تغییرات اقلیمی، احتمالاً در آینده چالش‌های فراوان‌تری را پیش روی آنها در دسترسی به منابع آب و کیفیت آن قرار خواهد داد.

📌 نحوه گزارش موضوع اساسی شش

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

📌 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع آب و پساب را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

📍 جی. آر. آی ۳۰۳: آب و پساب

وضعیت آب و پساب شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.6.2	303-1 نحوه برخورد با یک منبع آبی به عنوان یک منبع مشترک
11.6.3	303-2 مدیریت اثرات مرتبط با تخلیه پساب
11.6.4	303-3 استحصال آب
11.6.5	303-4 تخلیه پساب بیان مواردی از جمله موارد زیر: • حجم آب همراه و پساب فرآیندی تخلیه شده بر حسب مگالیت • میزان هیدروکربن‌های موجود در آب همراه و پساب فرآیندی بر حسب میلی گرم در لیتر
11.6.6	303-5 مصرف آب

📍 معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به مدیریت برداشت و مصرف آب، آب همراه و پساب فرآیندی

📍 تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر میزان کاهش و مصرف بهینه آب، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱ موضوع اساسی هفت: خاتمه دادن به فعالیت و احیاء منطقه عملیاتی (Closure and rehabilitation)

در پایان فعالیت و بهره‌برداری، انتظار می‌رود شرکت‌ها، دارایی‌ها و تاسیسات موجود خود را برچیده و منطقه سایت‌های عملیاتی را احیاء کنند، چرا که ممکن است تأثیرات آنها در حین و پس از خاتمه فعالیت نیز رخ دهند. این موضوع به رویکرد شرکت جهت

خاتمه دادن به فعالیت و مجموعه اقدام‌های آن در راستای احیاء سایت (از جمله در نظر گرفتن تأثیرات بر محیط زیست، جوامع محلی و کارگران) می‌پردازد.

تأسیسات نفت و گاز پس از خاتمه یافتن فعالیت‌ها نیز می‌تواند همچنان اثرات محیط زیستی مختلفی از جمله آلودگی آب و خاک، تغییر شکل زمین و اختلال در تنوع زیستی و حیات وحش ایجاد کند؛ همچنین می‌تواند به اثرات پایدار بر جوامع محلی نیز منجر شود. نقص در برچیدن و احیاء مؤثر سایت‌ها، ممکن است موجب عدم کارایی زمین برای دیگر کاربری‌های تولیدی گردد و مخاطرات بهداشتی و ایمنی ناشی از وجود آلودگی یا مواد خطرناک در محل را ایجاد کند.

خاتمه فعالیت و احیاء اراضی مربوط به سایت‌های تاسیسات نفت و گاز می‌تواند شامل: جمع‌آوری و دفع نهایی اجسام و مواد شیمیایی خطرناک، مسدود کردن یا بستن چاه‌های متروکه، برچیدن سازه‌ها و استفاده مجدد از آن‌ها، بازیافت یا دفع مواد باشد. همچنین، شامل مدیریت پسماند، مشکلات مرتبط با کیفیت آب‌های سطحی و زیرزمینی ناشی از ریزش‌ها و نشتی‌ها، و بازگرداندن اراضی به وضعیت قبلی یا برآورد و جبران معادل ارزش اقتصادی

وضعیت قبل از توسعه صنعت در منطقه باشد. تعطیلی سایت‌های استخراج ماسه‌های نفتی شامل اداره کردن حوضچه‌های مواد باطله نیز می‌شود.

برچیدن و اوراق کردن سازه‌های فراساحلی به دلیل اندازه، وزن و موقعیت مکانی می‌تواند پرهزینه و پیچیده باشد و ممکن است چالش‌ها و ملاحظات محیط زیستی مختلفی به بار آورد، بخصوص زمانی که، برای مثال، سازه‌ها جزئی از جوامع زیستی و زیستگاه‌های بستر دریا شده باشند و حال بایستی جمع‌آوری شوند. ممکن است زمانی که مرحله بهره‌برداری به اتمام می‌رسد، فرصت‌های شغلی که احیاناً برای جوامع محلی فراهم شده است از میان رفته و احتمالاً کارگران تعدیل شوند. در این صورت، جوامع محلی با مشکلات اقتصادی و تنش‌های اجتماعی مواجه می‌شوند، به خصوص اگر اشتغال، درآمد، مالیات و سایر پرداخت‌ها به دولت، توسعه جامعه و دیگر منافع، به فعالیت‌های صنایع نفت و گاز وابسته باشند.

برای پیش‌گیری از اثرات بالقوه «خاتمه دادن» به یک پروژه، اغلب نیاز به برنامه‌ریزی در مراحل اولیه کار می‌باشد. تأسیسات نفت و گاز تعطیل شده می‌توانند میراثی از مسائل محیط‌زیستی و بار مالی برای جوامع و دولت‌ها به جا گذارند.

● نحوه گزارش موضوع اساسی هفت

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع خاتمه دادن به فعالیت و احیاء منطقه عملیاتی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

جی. آر. آی ۴۰۲: روابط مدیریت و نیروی کار

وضعیت روابط مدیریت و نیروی کار شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.7.۲	1-402 - حداقل زمان برای اطلاع رسانی در مورد تغییرات عملیاتی بیان مواردی نظیر مورد زیر: تشریح رویه درگیر کردن کارگران در فرآیند اطلاع رسانی قبل از تغییرات مهم عملیاتی

جی. آر. آی ۴۰۲: آموزش و بازآموزی

وضعیت آموزش و بازآموزی نیروی کار شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.7.3	2-402 - تشریح برنامه‌های به روز رسانی و ارتقای مهارت‌های کارکنان و برنامه‌های انتقال آن‌ها

موارد تکمیلی در خصوص موضوع خاتمه دادن به فعالیت و احیاء منطقه عملیاتی

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.7.4	ارائه فهرست سایت‌های عملیاتی که: - برنامه خاتمه دادن و احیاء در منطقه دارند؛ - خاتمه یافته‌اند؛ - فرایند خاتمه یافتن آنها در جریان است.
11.7.5	تشریح سازه‌های برجیده شده که در محل رها شده‌اند و دلیل باقی ماندن آن‌ها
11.7.6	بیان کل ارزش پولی تعیین شده براساس مقررات مالی درخصوص خاتمه دادن فعالیت و احیاء منطقه عملیاتی، شامل پایش و مراقبت‌های پس از خاتمه فعالیت توسط شرکت

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به خاتمه دادن فعالیت و احیاء منطقه عملیاتی

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر نتایج ارزیابی اثربخشی آموزش کارکنان، فرصت‌های شغلی که احیاناً برای جوامع محلی فراهم می‌شود، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۸ موضوع اساسی هشت: مدیریت یکپارچگی دارایی‌ها و حوادث بحران‌زا (Asset integrity and critical incident management)

مدیریت یکپارچگی دارایی‌ها و حوادث بحران‌زا با پیش‌گیری و کنترل حوادثی که می‌توانند منجر به مرگ و میر، جراحات یا بیماری، اثرات محیط‌زیستی و آسیب به جوامع محلی و زیرساخت‌ها شوند، سروکار دارد.

این موضوع به تأثیرات حوادث و رویکرد سازمان برای مدیریت آن‌ها می‌پردازد. حوادث بحران‌زای مرتبط با بخش نفت و گاز شامل: از دست دادن کنترل یا مهار هیدروکربن‌ها، فوران چاه، انفجار، آتش‌سوزی، اختلال و قطع اضطراری تاسیسات، و شکست سد باطله‌های حاصل از عملیات مربوط به ماسه‌های نفتی می‌شود. ریزش و نشت نفت و گاز، به واسطه خرابی‌های شناسایی نشده در تجهیزات یا در حین توزیع این مواد توسط سیستم حمل و نقل دریایی، جاده‌ای، ریلی یا خطوط لوله، ممکن است باعث آلوده شدن آب، خاک و همچنین آسیب به گونه‌های زیستی شود. رویدادها یا حوادث مربوط به نشت

گاز متان و سایر گازهای گلخانه‌ای نیز بر تغییرات اقلیمی موثر است.

● نحوه گزارش موضوع اساسی هشت

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع مدیریت یکپارچگی دارایی‌ها و حوادث بحران‌زا را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

● جی.آر.آی ۳۰۶: پساب و پسماند

وضعیت پساب و پسماند شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.8.۲	306-3- ریزش‌های مهم بیان مواردی نظیر مورد زیر: ● گزارش کردن علت و حجم ریزش‌های مهم

● موارد تکمیلی در خصوص موضوع یکپارچگی دارایی و مدیریت حوادث بحران‌زا

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.8.3	● گزارش تعداد کل رخدادهای ایمنی (سطح ۱ و سطح ۲) و تفکیک آن بر اساس فعالیت‌های هر بخش (به عنوان مثال اکتشاف، توسعه، تولید، پالایش، فرآیند، حمل و نقل، ذخیره‌سازی، خاتمه فعالیت و احیاء)
11.8.4	بیان موارد اضافی برای شرکت‌هایی که عملیات استخراج ماسه‌های نفتی دارند: ● فهرست کردن تاسیسات جمع‌آوری و ذخیره‌سازی مواد باطله ● بیان موارد زیر برای تمام تاسیسات مربوط به مواد باطله: - تشریح تاسیسات مربوطه؛ - بیان این که آیا این تاسیسات فعال، غیرفعال یا بسته هستند. - تشریح مهم‌ترین یافته‌های مربوط به جدیدترین ارزیابی ریسک ● تشریح اقدامات انجام شده برای: - سامان‌دهی اثرات مربوط به تاسیسات مواد باطله، از جمله در فاز خاتمه و پس از آن؛ - جلوگیری از تخریب فاجعه‌بار تاسیسات

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به مدیریت یکپارچگی دارایی‌ها و حوادث بحران‌زا

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر میزان کاهش رخ دادهای بحران‌زا، کاهش مواد باطله، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۹ موضوع اساسی نه: بهداشت و ایمنی شغلی (Occupational health and safety)

شرایط کار سالم و ایمن به عنوان یک اصل حقوق بشری شناخته شده است. بهداشت و ایمنی شغلی شامل پیش‌گیری از آسیب جسمی و روانی نیروی کار و ارتقای سلامت آن‌ها است. این موضوع، تأثیرات مربوط به بهداشت و ایمنی شغلی نیروی کار را پوشش می‌دهد.

بسیاری از مخاطرات کاری مرتبط با

فعالیت‌های بخش نفت و گاز، شامل کار با ماشین‌آلات سنگین، قرار گرفتن در معرض مواد شیمیایی یا حمل مواد منفجره، قابل اشتعال، سمی یا مضر می‌باشد. علی‌رغم تلاش‌های انجام گرفته برای حذف مخاطرات کاری و بهبود سلامت و رفاه کارگران، آسیب‌ها، بیماری‌ها و گاه مرگ و میر، هنوز در این بخش رایج است.

خطرات مرتبط با فعالیت‌های بخش نفت و گاز، پتانسیل ایجاد جراحات با پیامد شدید را دارند. حوادث ناشی از حمل و نقل، که هنگام انتقال کارگران و تجهیزات به چاه‌ها، دکل‌های دریایی و سایر تأسیسات رخ می‌دهد، از جمله شایع‌ترین علل مرگ و میر و

جراحات در صنایع نفت و گاز می باشد. سایر خطرات عمده عبارتند از: آتش سوزی و انفجار گازها یا مایعات قابل اشتعال در حین تولید و حمل و نقل آن ها، سیستم های با ولتاژ بالا که در تاسیسات یا تجهیزات اکتشاف و تولید استفاده می شوند، سقوط سازه ها، جابجایی غیر ایمن تجهیزات سنگین، یا خرابی تجهیزات الکتریکی، هیدرولیکی یا نصب مکانیکی که می توانند منجر به حوادثی شوند که تحت عناوینی نظیر «بر خورد با اجسام» یا «گیر کردن میان اجسام» طبقه بندی میگردند. کارگران همچنین ممکن است در هنگام دسترسی به سکوها و سازه های مرتفع در معرض خطراتی نظیر لغزش، زمین خوردن و سقوط قرار گیرند. بیماری های شغلی مرتبط با بخش نفت و گاز ممکن است منشأ بیولوژیکی، شیمیایی، ارگونومیک یا فیزیکی داشته باشد.

معمولاً مخاطرات شیمیایی مرتبط با این بخش شامل: استنشاق سیلیس کریستالی که برای مثال در هنگام شکست هیدرولیک آزاد شده که باعث بیماری سیلیکوزیس و سرطان ریه می شود. سولفید هیدروژن (H_2S) آزاد شده از چاه های نفت و گاز و سایر گازها و بخارات مضر هیدروکربنی از دیگر مخاطرات رایج گزارش شده در این صنایع است. کار در فضاهای بسته که ممکن است حاوی غلظت بالایی از گازها نظیر مونوکسید کربن، متان و نیتروژن باشند نیز می تواند منجر به مسمومیت یا خفگی افراد شود که از دیگر مخاطرات در صنایع نفت و گاز است. خطرات فیزیکی و ارگونومیک در این بخش شامل کار در دمای بالا، قرار گرفتن در معرض میزان خطرناکی از تشعشعات و آلودگی صوتی یا لرزش ماشین آلات که می تواند باعث اختلال یا از دست دادن شنوایی و اختلالات اسکلتی - عضلانی شود. خطرات بیولوژیکی رایج در این بخش شامل بیماری های مسری موجود در جامعه محلی یا بیماری های ناشی از بهداشت ضعیف و کیفیت پایین غذا یا آب می باشد.

پیامدهای منفی مرتبط با نحوه کار در بخش نفت و گاز، می تواند خستگی، فشار، یا استرس را افزایش داده و بر سلامت جسمی، روانی و اجتماعی افراد تأثیر بگذارد. این فعالیت ها شامل: کار اقماری، کار و زندگی در مکان های مختلف، شیفت های طولانی، سفر طولانی مدت،

زندگی در محیط کار، اختلال در استراحت، ساعات کار نامنظم و کار انفرادی است. کارگران همچنین ممکن است آسیب‌های روان‌شناختی مانند استرس را پس از یک حادثه بزرگ تجربه کنند. علاوه بر این، مکان‌های کاری با عدم تعادل جنسیتی، ممکن است به افزایش استرس، تبعیض یا آزار جنسی منجر شود. صنایع نفت و گاز جهت تامین نیازهای خود به طور گسترده‌ای از خدمات پیمان کاران/تامین کنندگان استفاده می‌کند که برخی از آنها ممکن است فعالیت‌های مخاطره‌آمیزی را انجام دهند. سیستم‌های مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی پیمان کاران/تامین کنندگان ممکن است نیروی کارشان را به همان شکلی که این سیستم‌ها در شرکت اصلی پیاده می‌شوند، مورد توجه قرار ندهند.

نحوه گزارش موضوع اساسی نه

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع بهداشت و ایمنی شغلی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

● جی.آر.آی ۴۰۳: بهداشت و ایمنی شغلی

وضعیت بهداشت و ایمنی شغلی در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.9.2	403-1- بیان سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی
11.9.3	403-2- شناسایی خطر، ارزیابی ریسک و بررسی حادثه
11.9.4	403-3- بیان خدمات بهداشت حرفه‌ای
11.9.5	403-4- تشریح نحوه مشارکت کارگران، مشاوره، و ارتباطات در بهداشت و ایمنی شغلی
11.9.6	403-5- آموزش کارگران در مورد بهداشت و ایمنی شغلی
11.9.7	403-6- ارتقاء سلامت کارگران
11.9.8	403-7- پیش‌گیری و کاهش پیامدهای ایمنی و بهداشت شغلی که مستقیماً با روابط کسب و کار مرتبط است
11.9.9	403-8- تشریح نحوه پوشش سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی
11.9.10	403-9- بیان صدمات ناشی از کار
11.9.11	403-10- بیان بیماری‌های شغلی

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به بهداشت و ایمنی شغلی

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر میزان کاهش مرگ میرها و صدمات ناشی از کار، کاهش بیماری‌ها، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۰ موضوع اساسی ده: رویه‌های استخدامی (Employment Practices)

رویه‌های استخدامی به رویکرد یک سازمان در زمینه ایجاد شغل، شرایط استخدام و شرایط کار برای کارگران اشاره دارد. این موضوع همچنین شرایط اشتغال و کار در زنجیره تامین یک سازمان را پوشش می‌دهد.

صنایع نفت و گاز فرصت‌های شغلی را در سراسر زنجیره ارزش ایجاد می‌کنند؛ که ممکن است اثرات مثبت اجتماعی-اقتصادی بر جوامع، کشورها و مناطق داشته باشد. در حالی که این صنایع معمولاً فرصت‌هایی با دست‌مزد خوب برای کارگران ماهر ایجاد می‌کنند، رویه‌های استخدامی در این بخش ممکن است تأثیرات منفی نیز به همراه آورد. به عنوان مثال، می‌توان به تأثیرات مرتبط با نابرابری شرایط کار برای کارگران قراردادی،

مشاوره‌های ناکارآمد مدیریت کار، و ناامنی شغلی اشاره کرد.

بسیاری از مشاغل در بخش نفت و گاز به دلیل عملیات شبانه‌روزی، دارای الگوهای شیفت کاری پیچیده‌ای هستند که شامل شیفت‌های طولانی و شیفت شب می‌شود. اگر شرکت‌ها زمان استراحت کافی را برای شاغلین خود در نظر نگیرند، می‌تواند باعث خستگی مفرط و افزایش خطرات مرتبط با سلامت و ایمنی افراد شود. شرکت‌های بخش نفت و گاز همچنین ممکن است از شیوه کار اقماری استفاده کنند که در آن کارگران برای چندین هفته در یک زمان به سایت‌های عملیاتی منتقل می‌شوند و اغلب مجبورند در شیفت‌های طولانی کار کنند. نیروی کار شاغل در کشتی‌ها نیز در معرض خطر حضور طولانی مدت در دریا قرار دارد. شیفت‌ها و برنامه‌های کاری نامنظم، دوری از خانواده و امکانات ارتباطی محدود می‌تواند بر سلامت جسمی، روانی و اجتماعی کارگران تأثیر گذارد.

در صنایع نفت و گاز فعالیت‌های مختلفی به پیمانکاران/تامین کنندگان برون سپاری

می‌شود. این امر در دوره‌های اوج کار، مانند هنگام ساخت و ساز یا تعمیر و نگهداری و در فعالیت‌های خاصی مانند هتلینگ، حفاری، حراست و حمل و نقل رایج می‌باشد. برون سپاری فعالیت‌ها و استفاده از کارگران به کار گرفته شده توسط پیمانکاران/تامین کنندگان می‌تواند به شرکت‌ها در بخش نفت و گاز اجازه دهد تا هزینه‌های نیروی کار خود را کاهش دهند یا از چانه‌زنی‌ها و توافقات جمعی کارکنان دور باشند.

در مقایسه با کارمندان، کارگرانی که توسط پیمانکاران/تامین کنندگان استخدام می‌شوند، معمولاً شرایط شغلی نامناسب‌تری دارند، برای مثال، دست‌مزد کمتری دریافت می‌کنند، آموزش کمتری می‌بینند، نرخ حوادث بالاتر و امنیت شغلی کمتری دارند. آنها اغلب فاقد حمایت اجتماعی و دسترسی به مکانیسم‌های شکایت هستند. کارگران خارج از سطح اول روابط کسب و کار در زنجیره‌های تامین شرکت‌ها، نیز ممکن است در معرض استانداردهای پایین شرایط کاری قرار گیرند که به سهم خود از طریق همین روابط کسب و کار، شرکت‌های بخش نفت و گاز را دچار نقض حقوق بشر می‌کند.

شرایط استخدام ممکن است بین کارگران محلی، کارگران مهاجر و کارگران قراردادی نیز متفاوت باشد. احتمال دارد دست‌مزد این گروه از کارگران نابرابر باشد، در حالی که مزایایی مانند پاداش، کمک هزینه مسکن و طرح‌های بیمه فقط به برخی از کارگران مهاجر ارائه شود. فقدان مهارت، دانش، یا برنامه‌های آموزشی مناسب نیز می‌تواند جوامع محلی را از دسترسی به فرصت‌های شغلی ایجاد شده توسط بخش نفت و گاز محروم کند.

امنیت شغلی در بخش نفت و گاز یک دغدغه است. خاتمه فعالیت صنایع یا کاهش ناگهانی قیمت نفت، ممکن است منجر به از دست دادن شغل و افزایش فشار بر کارگران باقی مانده شود. امنیت شغلی با توسعه اتوماسیون و تغییر مدل‌های کسب و کار، همچون تغییرات ناشی از گذار به اقتصاد کم کربن، سخت‌تر می‌شود. شرکت‌های فعال در صنایع نفت و گاز می‌توانند با برنامه‌ریزی برای یک گذار عادلانه، نظیر اجرای اقدامات به موقع با هدف توسعه مهارت شاغلین و بهبود قابلیت اشتغال کارگران در سایر بخش‌ها، از آنها حمایت کنند.

نحوه گزارش موضوع اساسی ده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع رویه‌های استخدامی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

جی. آر. آی ۴۰۱: استخدام

وضعیت اشتغال در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.10.2	401-1- استخدام کارکنان جدید و جابجایی کارکنان
11.10.3	401-2- مزایای ارائه شده به کارکنان تمام وقت که به کارکنان موقت یا پاره وقت ارائه نمی‌شود
11.10.4	401-3- مرخصی والدین

جی. آر. آی ۴۰۲: روابط مدیریت و نیروی کار

وضعیت روابط مدیریت و نیروی کار در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.10.5	402-1- حداقل زمان برای اطلاع رسانی در مورد تغییرات عملیاتی مهم

جی. آر. آی ۴۰۴: آموزش و بازآموزی

وضعیت آموزش و بازآموزی کارکنان در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.10.6	404-1- میانگین ساعات آموزش به ازای هر شاغل در سال
11.10.7	404-2- برنامه‌های به روز رسانی و ارتقای مهارت‌های کارکنان و برنامه‌های انتقال

● جی. آر. آی ۴۱۴: ارزیابی اجتماعی پیمانکاران/تامین کنندگان

وضعیت ارزیابی اجتماعی پیمانکاران/تامین کنندگان توسط شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.10.8	414-1- پیمان کاران/تامین کنندگان جدید که بر اساس معیارهای اجتماعی غربال گری می‌شوند
11.10.9	414-2- اثرات منفی اجتماعی در زنجیره تامین و اقدامات انجام شده

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به رویه‌های استخدامی

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر میزان اثر بخشی آموزش‌های کارکنان، کاهش تبعیض در ارائه مزایای به کارکنان تمام وقت، موقت یا پاره وقت، نتایج ارزیابی اجتماعی تامین کنندگان، نتایج حمایت‌ها و کمک‌های سازمان به پیمانکاران/تامین کنندگان، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۱ موضوع اساسی یازده: عدم تبعیض و فرصت‌های برابر (Non-discrimination and equal opportunity)

رهایی از تبعیض یک حق انسانی و یک حق اساسی در کار است. تبعیض می‌تواند فشار نابرابری را بر افراد تحمیل کند یا فرصت‌های برابر بر اساس شایستگی فردی را سلب کند. این موضوع، تأثیرات ناشی از تبعیض، اقدام‌های مرتبط با کاهش تنوع (جنسیتی، قومیتی، نژادی، مذهبی و...) و عدم ایجاد فرصت‌های برابر برای افراد را پوشش می‌دهد.

شرایط، موقعیت‌ها، مهارت‌های لازم و فعالیت‌های مرتبط با بخش نفت و گاز می‌تواند به عنوان مانعی برای ورود افراد جویای کار به این بخش و همچنین تنوع‌بخشی کارکنان و نتیجتاً تبعیض باشد. اقدام‌های تبعیض آمیز می‌تواند دسترسی به مشاغل و پیشرفت شغلی را مختل کند و همچنین منجر به نابرابری در حقوق و مزایا شود.

موارد مستند شده در بخش نفت و گاز، نشان از تبعیض در رابطه با نژاد، رنگ، جنسیت، معلولیت، مذهب، ملیت و شرایط شاغلین دارد. برای مثال، جویندگان کار از جوامع محلی ممکن است به دلیل تعصب سیستم استخدامی به نفع یک گروه قومی غالب یا استفاده نمودن از کارگران مهاجر، از فرآیند استخدام حذف شوند. در مقایسه با برخی از کارگران مهاجر، کارگران محلی ممکن است به طور چشم‌گیری دست‌مزد کمتری برای کار یکسان دریافت کنند. همچنین استفاده گسترده صنایع نفت و گاز از کارگران قراردادی و اغلب با شرایط قراردادی متفاوت، می‌تواند منجر به تبعیض شود.

ویژگی بارز بخش نفت و گاز، عدم تعادل جنسیتی در آن می‌باشد. در بسیاری از کشورها، درصد زنان شاغل در این صنایع به طور قابل توجهی کمتر از درصد زنان شاغل در کل کشور است، همچنین زنان به طور چشم‌گیری کمتر در پست‌های مدیریتی ارشد حضور دارند. یکی از دلایل این عدم تعادل آن است که زنان کمتری با مدارک مرتبط با صنایع نفت و گاز، مانند علوم فنی و مهندسی و ریاضی فارغ التحصیل می‌شوند. سایر موانعی که می‌تواند سبب محدود نمودن حضور زنان در این گونه مشاغل شود یا آنها را از ایفای نقش‌های خاص باز دارد شامل: کار اقماری، ساعات طولانی و مرخصی محدود والدین، آداب و رسوم، باورها و جهت‌گیری‌های اجتماعی یا فرهنگی می‌باشد. مضافاً این‌که، برخی از کشورهای ثروتمند، قوانینی جهت منع زنان از کار در مشاغل خطرناک یا سخت وضع نموده‌اند.

🔴 نحوه گزارش موضوع اساسی یازده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔴 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع عدم تبعیض و فرصت‌های برابر را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

جی.آر. آی ۲۰۲: حضور در بازار

وضعیت حضور در بازار شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.11.2	202-2- درصد مدیران ارشد به کار گرفته شده از جامعه محلی

جی.آر. آی ۴۰۱: استخدام

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.11.3	401-3- مرخصی والدین

جی.آر. آی ۴۰۴: آموزش و بازآموزی

وضعیت آموزش و بازآموزی در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.11.4	404-1- میانگین ساعات آموزش به ازای هر شاغل در سال

جی.آر. آی ۴۰۴: فرصت‌های متنوع و برابر

وضعیت فرصت‌های متنوع و برابر در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.11.5	405-1- تنوع در بدنه مدیریتی و کارکنان
11.11.6	405-2- نسبت حقوق پایه و مزایا

جی. آر. آی ۴۰۴: عدم تبعیض

وضعیت عدم تبعیض در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شاخص	شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز
موارد تبعیض و اقدامات اصلاحی انجام شده	11.11.7

معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به عدم تبعیض و فرصت‌های برابر
 تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های
 فوق‌الذکر (نظیر کاهش موارد تبعیض در حقوق پایه و مزایای کارکنان، نتایج اثر بخشی
 دوره‌های آموزشی کارکنان، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان
 شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۲ موضوع اساسی دوازده: کار اجباری و برده‌داری مدرن (Forced labor and modern slavery)

کار اجباری به کلیه کارها یا خدماتی گفته می‌شود که شخصی با تهدید و ارباب‌مبادرت به انجام آن ورزد و برای آن کار بطور داوطلبانه اقدامی نکرده باشد. آزادی در برابر کار اجباری یک حق

انسانی و یک حق اساسی در کار است. این موضوع، رویکرد سازمان جهت شناسایی و رسیدگی به کار اجباری و برده‌داری مدرن را پوشش می‌دهد.

تعداد زیادی از پیمانکاران/تأمین‌کنندگانی که صنایع نفت و گاز با آنها تعامل دارند، ممکن است از جمله شرکت‌هایی باشند که در کشورهایی با میزان پایین اجرای حقوق بشر فعالیت

می‌کنند و یا آن‌هایی که فاقد ظرفیت لازم برای جلوگیری و کاهش تأثیرات منفی مرتبط با حقوق بشر در زنجیره تأمین باشند. بنابراین، شرکت‌های نفت و گاز ممکن است از طریق زنجیره‌های تأمین خود درگیر نقض حقوق بشر و سایر موارد بهره‌کشی شوند. از طرف دیگر، ممکن است شرکت‌های فعال در بخش نفت و گاز در نتیجه سرمایه‌گذاری مشترک و روابط تجاری‌شان، درگیر کار اجباری و برده‌داری مدرن گردند. انجام بررسی‌های دقیق و جامع در زنجیره‌های تأمین بزرگ و پیچیده که معمولاً در بخش نفت و گاز وجود دارد، ممکن است برای شناسایی و رسیدگی به موارد کار اجباری و برده‌داری مدرن مشکلاتی را ایجاد کند.

موارد مستند شده نشان می‌دهد که کار اجباری و برده‌داری مدرن در ارائه خدمات به میادین نفتی و سکوهای فراساحلی، نظیر هتلینگ، پاک‌سازی، ساخت و ساز، تعمیرات، و مدیریت پسماند و همچنین در فعالیتهای حمل و نقل دریایی و زمینی وجود دارد. برای مثال، ممکن است در کشتی‌هایی که در کشورهای غیر از کشور مالک اصلی کشتی ثبت شده‌اند، موارد بیشتری از نقض حقوق بشر مشاهده شود.

به عنوان مثال، برنامه‌ریزی نامناسب کارفرما برای پوشش هزینه‌های پرواز یا تسهیل ملزومات عبور از مرز در پایان دوره قرارداد، کارگران کشتی را دچار سرگردانی و استثمار می‌نماید. کارگران فعال در بخش فراساحل به دلیل انزوای محل‌های استخراج ممکن است بیشتر در معرض خطر کار اجباری قرار گیرند.

● نحوه گزارش موضوع اساسی دوازه

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع کار اجباری و برده‌داری مدرن را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

🔵 جی. آر. آی ۴۰۹: کار اجباری

وضعیت کار اجباری در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.11.2	409-1- فعالیت‌های عملیاتی، پیمانکاران/تامین کنندگانی که دارای ریسک بالا در به کارگیری کار اجباری هستند

🔵 جی. آر. آی ۴۱۴: ارزیابی اجتماعی پیمانکاران/تامین کنندگان

وضعیت ارزیابی اجتماعی پیمانکاران/تامین کنندگان شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.11.3	414-1- پیمانکاران/تامین کنندگان جدید که بر اساس معیارهای اجتماعی غربال‌گری می‌شوند

🔵 معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به حذف کار اجباری و برده‌داری مدرن

🔵 تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های

فوق‌الذکر (نظیر نتایج ارزیابی اجتماعی پیمانکاران/تامین کنندگان، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱۳ موضوع اساسی سیزده: آزادی تشکل و مذاکره/چانه‌زنی دسته جمعی

(Freedom of association and collective bargaining)

آزادی تشکل و مذاکره دسته جمعی یکی از حقوق بشر و حقوق اساسی در کار است، که شامل حقوق کارفرمایان و کارگران برای تشکیل، عضویت و اداره سازمان‌های خود بدون مجوز یا مداخله قبلی، به منظور مذاکره جمعی در مورد شرایط کار و شرایط استخدام

می‌شود. این موضوع، رویکرد سازمان و تأثیرات مربوط به آزادی شکل و چانه‌زنی جمعی را پوشش می‌دهد. حقوق کارگران برای سازمان‌دهی و اتخاذ اقدام‌های جمعی برای حمایت و بهبود شرایط کاری در بخش نفت و گاز، نظیر شرایط مربوط به سلامت و ایمنی شغلی، دست‌مزدها و امنیت شغلی ضروری است. این حقوق می‌تواند امکان طرح عمومی مسائل مربوط به بدنه

حاکمیتی و فعالیت‌های صنایع نفت و گاز و همچنین کمک به کاهش نابرابری اجتماعی را ممکن سازد.

بسیاری از مشاغل مرتبط با بخش نفت و گاز به طور سنتی توسط اتحادیه‌های کارگری نمایندگی می‌شوند و تحت پوشش توافقات‌های مذاکره/چانه‌زنی جمعی قرار می‌گیرند. با این حال، برخی از منابع نفت و گاز در کشورهایی قرار دارند که این حقوق در آنها محدود شده است، کارگران در چنین مکان‌هایی هنگام عضویت در اتحادیه‌های کارگری و شرکت در چانه‌زنی جمعی با خطراتی روبرو هستند.

موارد مستند شده مداخله در آزادی شکل و چانه‌زنی جمعی در صنایع نفت و گاز شامل: بازداشت مدیران و سایر کارکنان، تجاوز به حریم خصوصی، عدم پای‌بندی به توافقات‌های دسته جمعی و جلوگیری از دسترسی اتحادیه‌های کارگری به محل کار برای کمک به کارگران است. دیگر موارد مستند شامل امتناع از چانه‌زنی با حسن نیت با اتحادیه‌های کارگری منتخب کارگران، اخراج ناعادلانه اعضا و رهبران اتحادیه کارگری و لغو یک جانبه توافقات‌های چانه‌زنی دسته جمعی است.

کارگران قراردادی که به طور گسترده‌ای در صنایع نفت و گاز کار می‌کنند، اغلب از چارچوب توافق‌های چانه‌زنی دسته جمعی حذف می‌شوند. در نتیجه، این کارگران معمولاً در مقایسه با کارمندان، از حقوق و شرایط شغلی پایین‌تری برخوردار هستند.

🔵 نحوه گزارش موضوع اساسی سیزده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔵 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع آزادی تشکل و مذاکره/ چانه‌زنی دسته جمعی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

🔵 جی. آر. آی ۴۰۷: آزادی تشکل و چانه‌زنی دسته جمعی

وضعیت عملکرد شرکت را در زمینه آزادی تشکل و چانه‌زنی دسته جمعی در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.13.2	407-1- عملیات یا پیمانکاران/تامین کنندگانی که در آن‌ها ممکن است حق آزادی تشکل و مذاکره جمعی در خطر باشد

🔵 معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به آزادی تشکل و مذاکره/ چانه‌زنی دسته جمعی

🔵 تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر رویکردها و ابلاغیه‌های رسمی سازمان در مورد تشکل‌ها و مذاکره‌های جمعی، نتایج ارزیابی اجتماعی تامین کنندگان، نتایج مثبت مذاکره‌ها و چانه‌زنی‌های انجام شده، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۴ موضوع اساسی چهارده: اثرات اقتصادی (Economic impacts)

تأثیرات یک شرکت بر اقتصاد به این موضوع اشاره دارد که ارزشی که آن شرکت تولید می‌کند چگونه بر سیستم‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد. به عنوان مثال، فعالیت‌های بخش خرید و تدارکات، اشتغال نیروی کار، سرمایه‌گذاری‌ها و خدمات زیرساختی که توسط یک شرکت انجام می‌شود،

می‌توانند بر رفاه جامعه و توسعه بلند مدت منطقه تأثیر بگذارند. این موضوع اثرات اقتصادی در سطوح محلی، ملی و جهانی را پوشش می‌دهد.

فعالیت‌های صنایع نفت و گاز می‌تواند منبع مهم سرمایه‌گذاری و درآمد در جوامع محلی، کشورها و مناطق باشد. اثرات اقتصادی می‌تواند با توجه به مقیاس عملیات و اهمیت فعالیت‌ها متفاوت باشد. در برخی از کشورهای دارای منابع غنی، درآمدهای حاصل از بخش نفت و گاز منبع درآمد قابل توجهی است. با این حال، سوء مدیریت این درآمدها می‌تواند برای عمل کرد اقتصادی مضر باشد و منجر به بی‌ثباتی و انحراف کلان اقتصادی شود. اقتصادهای وابسته به نفت و گاز نیز می‌توانند در برابر نوسانات قیمت کالا و تولید آسیب پذیر باشند.

بخش نفت و گاز می‌تواند تأثیرات مثبتی در توسعه و رفاه از طریق پرداخت مالیات و حق امتیاز و یا سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها (نظیر تاسیسات برق که دسترسی به انرژی یا خدمات عمومی را بهبود می‌بخشد)، فراهم نماید. این بخش همچنین می‌تواند از طریق ایجاد اشتغال

و تدارکات محلی تأثیرات مثبت دیگری نیز داشته باشد. توسعه مهارت‌ها در این جوامع از طریق آموزش‌های رسمی و آموزش‌های مهارتی می‌تواند به افزایش دسترسی به مشاغل در این بخش کمک کند. اشتغال محلی به نوبه خود منجر به افزایش قدرت خرید و اثر مثبت بر اقتصاد محلی می‌شود. خرید محصولات و خدمات از این جوامع می‌تواند به ارتقاء پیمانکاران/تامین کنندگان محلی کمک کند.

از سوی دیگر، شروع فعالیت‌های جدید نفت و گاز در مناطق معمولاً تأثیرات منفی بر جوامع محلی دارد، نظیر نابرابری اقتصادی که اغلب گروه‌های آسیب‌پذیر و تأمین کنندگان کوچک محلی که برای کسب درآمد به سازمان‌های بزرگ‌تر نفت و گاز وابسته هستند، را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین، تاخیر طولانی مدت در پرداخت‌ها یا فشار برای ارائه خدمات و محصولات با نرخ‌های کمتر می‌تواند آن‌ها را با چالش‌هایی مواجه نماید. هجوم کارگران غیر بومی نیز می‌تواند فشار بر مسکن، زیرساخت‌ها و خدمات عمومی را افزایش دهد. جوامع محلی همچنین ممکن است مجبور شوند پس از خاتمه یافتن فعالیت صنایع نفت و گاز میراث‌دار هزینه‌های محیط زیستی یا احیاء ناکارآمد این صنایع باشند.

🔴 نحوه گزارش موضوع اساسی چهارده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔴 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع اثرات اقتصادی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد. از جمله:

🔴 برنامه‌های توسعه اجتماعی، که برای افزایش تأثیرات مثبت در جوامع محلی در نظر گرفته شده است. نظیر فراهم نمودن فرصت‌های شغلی جدید، برنامه‌های خرید و تدارکات محلی و همچنین آموزش نیروی کار محلی.

جی.آر.آی ۲۰۱: عمل کرد اقتصادی

وضعیت عمل کرد اقتصادی شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.14.2	201-1 ارزش اقتصادی تولید و توزیع شده مستقیم بیان مواردی نظیر مورد زیر: • ارزش اقتصادی تولید و توزیع شده مستقیم توسط پروژه

جی.آر.آی ۲۰۲: حضور در بازار

وضعیت حضور در بازار شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.14.3	202-2 نسبت مدیران ارشد استخدام شده از جامعه محلی

جی.آر.آی ۲۰۲: اثرات غیر اقتصادی

وضعیت اثرات غیر اقتصادی شرکت را در این بخش بر حسب شاخص های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.14.4	203-1 سرمایه گذاری های زیر ساختی و پشتیبانی خدمات
11.14.5	203-2 اثرات اقتصادی غیر مستقیم قابل توجه

جی.آر.آی ۲۰۲: فعالیت های خرید

وضعیت فعالیت های خرید شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.14.6	204-1 نسبت خریدها از تامین کنندگان محلی به کل خریدهای سازمان

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به اثرات اقتصادی شرکت
 ● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر کاهش نابرابری اقتصادی برای گروه‌های آسیب‌پذیر در مقایسه با سایر گروه‌ها، کاهش زمان پرداخت به تامین کنندگان محلی، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان بخصوص گروه‌های آسیب‌پذیر و تامین کنندگان محلی، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۵ موضوع اساسی پانزده: جوامع محلی (Local Communities)

جوامع محلی به مجموعه افرادی گفته می‌شود که در مناطقی زندگی یا کار می‌کنند که تحت تأثیر بوده یا امکان تأثیرپذیری از فعالیت‌های شرکت را دارند. از شرکت‌ها انتظار می‌رود که برای شناخت نقاط آسیب‌پذیر جوامع

محلی و این که چگونه ممکن است تحت تأثیر فعالیت‌های شرکت قرار گیرند، برنامه‌های مشارکتی اجتماعی را به اجرا درآورند. این موضوع تأثیرات اجتماعی-اقتصادی، فرهنگی و بهداشتی را بر جوامع محلی پوشش می‌دهد.

شرکت‌های فعال در بخش نفت و گاز می‌توانند اثرات اقتصادی مثبتی بر جوامع محلی از طریق افزایش اشتغال، افزایش خرید و تامین تدارکات از جامعه محلی، مالیات یا سایر پرداخت‌ها به دولت و همچنین از طریق برنامه‌های توسعه جامعه و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها یا خدمات عمومی آن داشته باشند.

فعالیت‌های بخش نفت و گاز همچنین می‌تواند اثرات منفی بر جوامع محلی بر جای گذارد. این اثرات به عنوان مثال می‌تواند ناشی از نیاز به زمین برای ایجاد و توسعه صنایع، هجوم افراد به دنبال فرصت‌های شغلی و اقتصادی، تخریب محیط زیست، قرار گرفتن در معرض مواد خطرناک و استفاده از منابع طبیعی باشد.

استفاده از زمین در بخش نفت و گاز ممکن است با سایر کاربری‌های اراضی مانند کشاورزی، ماهی‌گیری یا گردشگری تداخل و معیشت سنتی را مختل نماید و خطر فقیر شدن را افزایش دهد. این تغییر کاربری در نهایت می‌تواند به جابجایی جوامع محلی منجر شود که اثرات بیشتری مانند محدودیت در دسترسی به خدمات ضروری و تأثیر بر حقوق بشر را در پی داشته باشد. فعالیت این صنایع همچنین می‌تواند منجر به آسیب به سایت‌های میراث فرهنگی گردد که به طور بالقوه‌ای منجر به از دست رفتن سنت، فرهنگ یا هویت فرهنگی، به‌ویژه در میان مردم بومی می‌شود.

هجوم کارگران از مناطق اطراف یا در نتیجه شرایط کار اقماری، به‌ویژه در طول فاز ساخت و ساز، تعمیر و نگهداری، خاتمه یافتن و احیاء ممکن است به نابرابری اقتصادی بیشتر در داخل منطقه منجر شود. هجوم کارگران در مقیاس بزرگ می‌تواند خدمات و منابع محلی را تحت فشار قرار داده، تورم ایجاد کند و بیماری‌های واگیردار جدیدی را گسترش دهد. افزایش هزینه‌های مسکن منجر به افزایش بی‌خانمان‌ها، به‌ویژه در میان گروه‌های آسیب پذیر می‌شود، و می‌تواند آسیب‌های اجتماعی که نظم عمومی جامعه را به خطر می‌اندازند، مانند مصرف مواد مخدر، قمار و فحشا را افزایش دهد. هجوم کارگران عمدتاً مرد می‌تواند تعادل جنسیتی جوامع محلی را تغییر داده و بطور ویژه بر زنان تأثیر بگذارد، زیرا منجر به افزایش خشونت جنسی و قاچاق می‌شود. شواهد، خشونت خانوادگی و جنسیتی را هم در سایت‌های عملیاتی و هم در جوامع محلی نشان داده‌اند.

فعالیت‌های نفت و گاز می‌تواند باعث آلودگی هوا، خاک و آب همچنین افزایش میزان ترافیک، سر و صدا، نور، بو، تولید زباله و نشت مواد و گرد و غبار شود. این فعالیت‌ها همچنین

ممکن است باعث حوادثی نظیر انفجار، آتش سوزی، ریزش ها، و شکسته شدن سد باطله ها یا خطوط لوله شوند. موارد مستند نشان می دهند که فعالیت های لرزه ای ناشی از شکستگی هیدرولیکی می تواند جوامع محلی را تحت تاثیر قرار دهد.

مشارکت مؤثر جامعه محلی، ایجاد مکانیسم شکایات و سایر فرآیندهای اصلاحی می تواند به صنایع بخش نفت و گاز کمک کند تا ضمن درک اثرات فعالیت های خود، از بروز آنها جلوگیری کرده و یا آنها را کاهش دهند. در غیر این صورت، ممکن است دغدغه های جامعه درک نگردد یا به آنها رسیدگی نشود. این امر می تواند تأثیرات منفی ایجاد کند یا مشکلات موجود، مانند نابرابری جنسیتی را تشدید نماید. ایجاد مکانیسم شکایات یا مشارکت در آن و سایر فرآیندهای اصلاحی که متناسب با نیازهای خاص جوامع محلی است، می تواند به شرکت ها کمک کند تا اثرات منفی واقعی یا بالقوه در این زمینه را برطرف کنند.

🔵 نحوه گزارش موضوع اساسی پانزده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔵 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع جوامع محلی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد. از جمله:

- 🔵 بیان رویه های شناسایی ذی نفعان در جوامع محلی و تعامل با آنها
- 🔵 شناسایی و فهرست کردن گروه های آسیب پذیر در جوامع محلی
- 🔵 فهرست کردن هر گونه حقوق جمعی یا فردی که سازمان شناسایی کرده و برای جوامع محلی اهمیت ویژه ای دارد

🔵 تشریح رویکرد مشارکت دادن گروه های آسیب پذیر تحت تاثیر، نظیر:

- نحوه حصول اطمینان شرکت از این که مشارکت هدفمند است

- نحوه حصول اطمینان شرکت از مشارکت برابر جنسیتی

● جی.آر.آی ۴۱۳: جوامع محلی

وضعیت اقدام‌های شرکت در قبال جوامع محلی را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.15.2	413-1- تشریح فعالیت‌های مشارکتی با جوامع محلی، ارزیابی تأثیرات و برنامه‌های توسعه
11.15.3	413-2- تشریح فعالیت‌هایی با اثرات منفی قابل توجه واقعی و بالقوه بر جوامع محلی

● موارد تکمیلی در خصوص جوامع محلی

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.15.4	- درصد شکایاتی که رسیدگی و برطرف شده است - درصدی از شکایات که از طریق اقدامات اصلاحی برطرف شده است

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به جوامع محلی

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر نتایج اثربخشی برنامه‌های مشارکتی با جوامع محلی، نتایج ارزیابی اثرات مثبت سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی در جوامع محلی، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان محلی، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۶ موضوع اساسی شانزده: حقوق زمین و منابع (Land and resource rights)

حقوق زمین و منابع شامل حق استفاده، مدیریت و کنترل زمین، شیلات، جنگل‌ها و سایر منابع طبیعی می‌شود. تأثیرات سازمان دسترسی پذیری زمین و منابع و امکان دسترسی مردم و سایر بهره‌برداران به آن‌ها را تحت الشعاع قرار می‌دهد. این موضوع تأثیرات استفاده

شرکت از زمین و منابع طبیعی بر حقوق بشر و حقوق مالکیت، از جمله اسکان مجدد جوامع محلی را پوشش می دهد.

فعالیت های صنایع نفت و گاز نیازمند دسترسی به زمین برای اکتشاف، استخراج، ساخت و ساز،

ذخیره سازی و دفع زباله، عملیات فرآیند، حمل و نقل و توزیع محصولات است. این فعالیت ها گاهی اوقات می تواند منجر به جابجایی سایر بهره برداران اراضی، محدودیت امکان دسترسی به منابع، و اسکان مجدد غیرارادی جوامع محلی شود. اثرات استفاده از زمین با توجه به روش های استخراج، محل منابع، فرآیند مورد نیاز و روش های حمل و نقل متفاوت است. به عنوان مثال، خطوط لوله نفت و گاز در خشکی به دلیل طول خطوط و حریم ایمنی آنها می توانند پیامدهای زیادی داشته باشند.

اسکان اجباری جوامع محلی شامل جابجایی فیزیکی (مانند، جابجایی یا از دست دادن سرپناه) و جابجایی اقتصادی (نظیر از دست دادن یا محدودیت دسترسی به اراضی شخصی) است که بر معیشت مردم و حقوق مردم تأثیر می گذارد. در چنین مواردی، شرکت های بخش نفت و گاز ممکن است به جوامع محلی غرامت پولی یا زمینی که معادل دارایی های از دست رفته است، تحویل دهند. با این حال، تعیین ارزش دسترسی جوامع محلی به محیط طبیعی پیچیده است. این امر شامل در نظر گرفتن فعالیت های درآمدزا، سلامت انسان، و جنبه های غیر مادی کیفیت زندگی، مانند از دست دادن فرصت های فرهنگی یا تفریحی است. بنابراین مقدار غرامت تعیین شده ممکن است معادل زیان تحمیل شده نباشد. پرداختن به اثرات «حق دسترسی به زمین و منابع» معمولاً مستلزم تعامل گسترده و معنادار بین شرکت های بخش نفت و گاز و جوامع محلی، از جمله گروه های آسیب پذیر است.

● نحوه گزارش موضوع اساسی شانزده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع حقوق زمین و منابع را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد. از جمله:

● تشریح رویکرد مشارکت دادن گروه‌های آسیب‌پذیر تحت تاثیر، نظیر:

- نحوه حصول اطمینان شرکت از این که مشارکت گروه‌های آسیب‌پذیر هدفمند است

- نحوه حصول اطمینان شرکت از مشارکت برابر جنسیتی

● تشریح رویکرد اقدام‌های اصلاحی جهت جوامع محلی یا افراد در معرض اسکان

اجباری مانند فرآیند پرداخت غرامت برای از دارایی‌های از دست رفته یا سایر کمک‌ها برای بهبود یا بازگشت به شرایط پیشین زندگی یا معیشت.

● مورد تکمیلی در خصوص حقوق زمین و منابع

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.16.2	فهرست کردن مناطق عملیاتی که باعث اسکان اجباری شده یا در آن نقش داشته‌اند. برای هر مکان، توضیح داده شود که چگونه معیشت و حقوق انسانی مردم تحت تاثیر قرار گرفته و مجدداً احیا شده است.

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به رعایت حقوق زمین و منابع

● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر

ایجاد امکان دسترسی جوامع محلی به منابع، بهبود شرایط رفاهی پس از اسکان مجدد

ساکنان جوامع محلی، احیای مجدد معیشت ساکنان پس از اسکان مجدد، نتایج ارزیابی

مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان محلی، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۷ موضوع اساسی هفده: حقوق مردم بومی (Rights of indigenous peoples)

از آنجایی که مردم بومی به عنوان یک گروه آسیب پذیر در نظر گرفته می شوند، نتیجتاً بیشتر در معرض تأثیرات منفی فعالیت های یک شرکت قرار خواهند گرفت. همان طور که در اعلامیه سازمان ملل متحد در مورد حقوق مردم بومی و دیگر اسناد معتبر بین المللی حقوق بشر آمده است،

مردم بومی دارای حقوق جمعی و فردی هستند. این موضوع، تأثیرات فعالیت های صنایع فعال در صنعت نفت و گاز بر حقوق مردم بومی را پوشش می دهد.

حضور بخش نفت و گاز در هم جوار جوامع بومی می تواند فرصت ها و مزایای اقتصادی را برای این جوامع از طریق ایجاد اشتغال، آموزش و برنامه های توسعه جامعه فراهم نماید. با این حال، این حضور ممکن است پیوندهای فرهنگی، معنوی و اقتصادی مردم بومی با زمین یا محیط های طبیعی شان را مختل کند، حقوق و رفاه آن ها را به خطر انداخته، و باعث آوارگی آن ها شود. همچنین بر دسترسی به آب نیز تأثیر بگذارد که یک نگرانی کلیدی برای بسیاری از جوامع بومی است.

نه تنها حقوق جمعی و فردی مردم بومی در اسناد معتبر بین المللی به رسمیت شناخته شده است بلکه این مردم غالباً دارای شرایط حقوقی خاصی در قوانین ملی هستند و می توانند مالک عرفی یا قانونی زمین هایی باشند که حق بهره برداری از آن ها توسط دولت به شرکت های بخش نفت و گاز اعطا می شود. انتظار می رود شرکت ها قبل از شروع هرگونه برنامه توسعه یا سایر فعالیت هایی که ممکن است تأثیرات بالقوه ای بر اراضی و منابع مورد استفاده یا تحت مالکیت بومیان داشته باشد، رضایت آزادانه، قبلی و آگاهانه مردم بومی را جلب کنند.

هجوم کارگران از دیگر مناطق می تواند منجر به تبعیض نسبت به مردم بومی در مورد دسترسی به مشاغل و فرصت های کاری شود و انسجام اجتماعی، رفاه و امنیت آن ها را بیشتر تضعیف نماید. تأثیراتی که ممکن است در قبال زنان بومی بیشتر و شدیدتر از مردان باشد، عبارتند از: فحشا، کار اجباری، خشونت و قرار گرفتن در معرض بیماری های مسری.

🔴 نحوه گزارش موضوع اساسی هفده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔴 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع حقوق مردم بومی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد. از جمله:

🔴 تشریح برنامه های توسعه محلی که به منظور افزایش تأثیرات مثبت برای مردم بومی در نظر گرفته شده است، نظیر: فراهم کردن فرصت های شغلی، خرید و تدارکات از محل و آموزش بومی ها

🔴 تشریح رویکرد مشارکت دادن مردم بومی نظیر:

- نحوه حصول اطمینان شرکت از این که این مشارکت هدفمند است

- نحوه حصول اطمینان شرکت از مشارکت زنان بومی

🔴 جی.آر.آی ۴۱۱: حقوق مردم بومی

وضعیت اقدام های شرکت در مورد حقوق مردم بومی را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.17.2	1-411- موارد نقض حقوق مردم بومی بیان مواردی نظیر مورد زیر: • تشریح موارد شناسایی شده نقض حقوق مردم بومی

موارد تکمیلی در خصوص حقوق مردم بومی

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.17.3	• مناطق عملیاتی که افراد بومی در آن حضور دارند و تحت تأثیر فعالیت‌های شرکت قرار می‌گیرند
11.17.4	• آیا شرکت در فرآیند کسب رضایت آزادانه، قبلی و آگاهانه از افراد بومی برای هر یک از فعالیت‌های خود، اقدامی انجام داده است؟ همچنین: - آیا این فرآیند به طور متقابل توسط شرکت و مردم بومی آسیب دیده پذیرفته شده است؟ - آیا توافقی حاصل شده است یا خیر؟

معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به رعایت حقوق مردم بومی

تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر نتایج ارزیابی تأثیرات مثبت اقتصادی و اجتماعی اقدام‌های مسئولیت اجتماعی شرکت بر کار و زندگی مردم بومی، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان محلی، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۸ موضوع اساسی هجده: تعارض و امنیت (Conflict and Security)

فعالیت‌های یک شرکت ممکن است باعث ایجاد تعارض یا تشدید آن‌ها شود. استفاده از پرسنل حراستی برای مدیریت تعارض‌ها، می‌تواند نقش اساسی در فعالیت ایمن و سازنده شرکت در منطقه ایفا کند. این موضوع، رویه‌های حراستی شرکت و رویکرد آن برای فعالیت در مناطق دارای تعارض را پوشش می‌دهد.

بسیاری از شرکت‌های فعال در بخش نفت و گاز در مکان‌ها و موقعیت‌های دارای ناآرامی، مانند، کشورهایی که با بی‌ثباتی سیاسی و اجتماعی روبرو هستند، فعالیت می‌کنند. ناآرامی همچنین می‌تواند نتیجه حضور و فعالیت صنایع نفت و گاز و نتایج ناشی از پیامدهای منفی محیط زیستی، مشارکت ناکافی ذی‌نفعان و مردم بومی در فرآیندهای تصمیم‌گیری، توزیع نابرابر منافع اقتصادی یا عدم تناسب بین خدمات و مزایای ارائه شده

به جامعه و پیامدهای آن‌ها، اختلاف بر سر استفاده از زمین و منابع طبیعی باشد. سوءمدیریت در هزینه کرد اعتبارات اختصاص یافته جهت توسعه جوامع محلی نیز می‌تواند منجر به ناآرامی شود. چنین تعارضاتی نیاز به استفاده از پرسنل امنیتی را افزایش می‌دهد، اما احتمال نقض حقوق بشر را نیز در پی دارد. اقداماتی که توسط پرسنل حراست علیه اعضای جامعه محلی، از جمله در جریان

فعالیت‌های اعتراضی علیه توسعه صنایع نفت و گاز یا برای حفاظت از زمین و منابع انجام می‌شود، می‌تواند منجر به نقض مواردی از حقوق جامعه محلی، نظیر حق آزادی تشکله‌ها و آزادی بیان، و همچنین خشونت، ضرب و شتم یا مرگ افراد شود.

در مواردی که نیروهای امنیتی عمومی (نظیر پلیس) یا سایر اشخاص ثالث، مانند گروه‌های شبه نظامی فعال هستند، شرکت‌های بخش نفت و گاز همچنان موظفند اقدام‌هایی را برای اطمینان از سازگاری عمل کردهای امنیتی با حمایت از حقوق بشر انجام دهند. این اقدام‌ها شامل ارزیابی خطرات مرتبط با امنیت، شناسایی موقعیت‌هایی که در آن‌ها تأثیرات احتمالی بر حقوق بشر وجود دارد و همچنین همکاری با تأمین‌کنندگان امنیت برای اطمینان از رعایت حقوق بشر است. شرکت‌های بخش نفت و گاز ممکن است به طور گسترده‌تری به ایمنی و امنیت جوامع محلی کمک کنند.

● نحوه گزارش موضوع اساسی هجده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع تعارض و امنیت را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این

موضوع پردازد. از جمله:

- فهرست کردن مناطق عملیاتی که در نواحی نا آرام قرار دارند.
- تشریح رویه‌های اطمینان بخش در خصوص رعایت حقوق بشر توسط تامین کنندگان امنیت عمومی و خصوصی.

● جی. آر. آی ۴۱۰: فعالیتهای حراستی

وضعیت فعالیتهای امنیتی شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.18.2	1-410- پرسنل حراستی آموزش دیده در خصوص سیاست‌ها یا رویه‌های حقوق بشری

- معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به مدیریت تعارض و امنیت
- تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر نتایج آموزش پرسنل حراست، نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان محلی، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۱۹ موضوع اساسی نوزده: رفتار ضد رقابتی (Anti-competitive Behavior)

رفتار ضد رقابتی به اقدام‌هایی اطلاق می‌شود که می‌تواند منجر به تبانی با رقبای بالقوه، سوء استفاده از موقعیت برتر در بازار یا حذف رقبای بالقوه شرکت شود و در نتیجه اثرات رقابت در بازار را محدود کند. این موارد می‌تواند شامل تثبیت قیمت و جلوگیری از رقابتی شدن آن، هماهنگی قبلی در خصوص ارائه پیشنهاد مناقصه، ایجاد مانع یا محدودیت برای بازار یا عرضه محصول، اعمال سهمیه‌های منطقه‌ای، اختصاصی کردن مشتریان، تامین کنندگان، مناطق جغرافیایی و غیره شود. این موضوع، تأثیرات ناشی از رفتار ضد رقابتی شرکت را پوشش می‌دهد.

بازار جهانی نفت و گاز، بزرگ و کاملاً یکپارچه است که آن را در برابر تبانی یا سلطه بر بازار از سوی تولیدکنندگان منفرد ایمن می‌کند. با این حال، بخش‌های خاصی از صنایع نفت و گاز می‌توانند در معرض رفتارهای ضد رقابتی قرار گیرند. در این زمینه شواهدی از

اقدامات انحصار گرایانه و سوء استفاده‌های مشابه در برخی از مراجع قضایی مناطق عملیاتی شرکت‌های نفت و گاز ثبت شده است. توافقاتی بین تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان انرژی و همچنین ادغام شرکت‌های این بخش‌ها، می‌تواند با تأثیر بر حجم تولید، رقابت را کاهش دهد و انحصار در حمل و نقل، توزیع و عرضه به مصرف‌کنندگان را ایجاد کند. تبانی در هنگام ارائه پیشنهادها برای استخراج نفت و گاز هم می‌تواند صورت گیرد. شرکت‌ها ممکن است در ارائه پیشنهادهای خود با رقبا هماهنگ شوند تا با محروم کردن صاحبان منافع از حقوق بر حق‌شان به قیمت‌های پایین‌تری دست یابند.

رفتار ضد رقابتی می‌تواند منجر به افزایش قیمت نفت، گاز و دیگر مواد خام حاصل از استخراج آن‌ها شود. با توجه به نقش کلیدی نفت و گاز در اقتصاد جهانی، اندک افزایشی در قیمت‌ها می‌تواند اثرات منفی قابل توجهی داشته باشد.

● نحوه گزارش موضوع اساسی نوزده

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع رفتار ضد رقابتی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

🔗 جی. آر. آی ۴۱۰: رفتار ضد رقابتی

وضعیت رفتار ضد رقابتی در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شاخص	شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز
1-206 - اقدام‌های قانونی برای رفتار ضد رقابتی، ضد اعتماد، و فعالیت‌های انحصارگرایی	11.19.2

🔗 معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به رفتار ضد رقابتی

🔗 تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (نظیر نتایج ارزیابی مربوط به رضایت‌مندی ذی‌نفعان بخصوص مشتریان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۲۰ موضوع اساسی بیست: مبارزه با فساد (Anti-Corruption)

مبارزه با فساد به این موضوع اشاره دارد که یک شرکت چگونه احتمال درگیر شدن با فساد را مدیریت می‌کند. فساد شامل مصادیقی نظیر: رشوه دادن، پرداخت تسهیلات غیرقانونی، کلاهبرداری، اخاذی، تبانی، پول‌شویی، یا پیشنهاد انجام کاری متقلبانه و غیرقانونی می‌شود. این موضوع، تأثیرات مرتبط با فساد و رویکرد شرکتی مرتبط با قرارداد و شفافیت مالکیت را پوشش می‌دهد.

فساد در بخش نفت و گاز می‌تواند در سرتاسر زنجیره ارزش رخ دهد و با اثرات منفی مختلفی مانند تخصیص نادرست درآمدهای حاصل از منابع، آسیب به محیط زیست، سوء استفاده از دموکراسی و حقوق بشر و بی‌ثباتی سیاسی مرتبط باشد. فساد ممکن است درآمدهای عمومی را به جای این که مثلاً صرف سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها یا خدمات گردد، آن‌ها را به سمت سودجویی‌های شخصی منحرف سازد. این امر می‌تواند به ویژه در کشورهایی با سطح فقر بالا به افزایش نابرابری‌ها و کشمکش‌ها بر سر منابع نفت و گاز منجر شود.

بخش نفت و گاز در مقایسه با سایر بخش‌ها با خطر فساد بیشتری روبرو است. خصوصیتی که پتانسیل فساد در این صنایع را افزایش می‌دهد شامل تعامل مکرر بین شرکت‌های نفت و گاز و افراد سیاسی (مانند مقامات دولتی جهت اخذ مجوزها و سایر تأییدیه‌های نظارتی)، تراکنش‌های مالی

پیچیده و گستردگی بین المللی صنایع نفت گاز می‌شود.

در سراسر زنجیره ارزش، عدم شفافیت در شیوه‌های تامین و تدارکات کالا و خدمات در بخش نفت و گاز می‌تواند خطر فساد یا تقلب را ایجاد کند. نمونه‌هایی از این امر شامل پرداخت رشوه برای لغو مقررات یا الزام‌های کیفی، دریافت رشوه برای تضمین اجرای قراردادهای با قیمت‌های بالا یا سود بردن از قیمت‌های افزایش یافته توسط شرکت اصلی می‌گردد.

نحوه گزارش موضوع اساسی بیست

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع مبارزه با فساد را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد. از جمله:

بیان نحوه مدیریت تأثیرات احتمالی اقدام‌های فسادآمیز یا ریسک آن‌ها در زنجیره تأمین شرکت

تشریح افشاگری و سایر مکانیسم‌های موجود برای افراد به منظور ابراز دغدغه‌های خود در مورد فساد

● جی. آر. آی ۲۰۵: مبارزه با فساد وضعیت مبارزه با فساد در شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.20.2	205-1- عملیات ارزیابی ریسک‌های مرتبط با فساد
11.20.3	205-2- ارتباطات و آموزش در مورد سیاست‌ها و رویه‌های ضد فساد
11.20.4	205-3- موارد فساد رخ داده و اقدام‌های انجام شده بر ضد آن‌ها

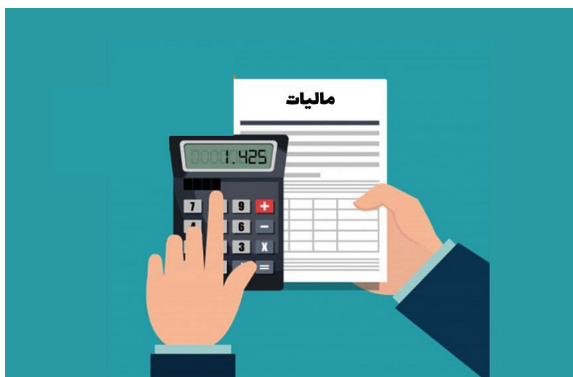
● موارد تکمیلی در خصوص مبارزه با فساد

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.20.5	- تشریح رویه شفاف‌سازی قراردادهای، از جمله موارد زیر: - آیا قراردادهای مجوزها به صورت عمومی منتشر می‌شوند و اگر چنین است، کجا منتشر می‌شوند؟ - اگر قراردادهای مجوزها به صورت عمومی در دسترس نیستند، دلیل این امر و اقدام‌های انجام شده برای عمومی سازی آن‌ها در آینده چیست؟
11.20.6	فهرست کردن سهام‌داران شرکت و توضیح این که چگونه شرکت سهام‌داران، شرکای تجاری نظیر سرمایه‌گذاران مشترک و تامین‌کنندگان را شناسایی می‌کند.

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به مبارزه با فساد ● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (شفافیت قراردادهای، رضایت‌مندی ذی‌نفعان و... کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱- ۲۱ موضوع اساسی بیست و یک: پرداختی‌ها به دولت (Payments to Governments)

عدم شفافیت در مورد پرداخت‌ها به دولت می‌تواند به مدیریت ناکارآمد بودجه عمومی، جریان‌های مالی غیرقانونی و فساد دامن زند. این موضوع، تأثیرات اقدام‌های یک شرکت

درخصوص پرداختی‌ها به دولت و رویکرد شرکت در قبال شفافیت چنین پرداخت‌هایی را پوشش می‌دهد.

شرکت‌های بخش نفت و گاز با تعداد زیادی از تراکنش‌های مالی پیچیده سر و کار دارند و انواع مختلفی از پرداخت‌ها را به دولت انجام می‌دهند که شامل

درآمدهای حاصل از تجارت کالا، مجوز اکتشاف و تولید، مالیات و حق امتیاز، عوارض‌ها، حق ثبت و حق اکتشاف و تولید است.

شفافیت در پرداخت‌ها به دولت می‌تواند اهمیت اقتصادی بخش نفت و گاز برای کشورها را روشن کند، در افکار عمومی مورد بحث قرار بگیرد و موجب آگاهی تصمیم‌گیران دولتی شود. همچنین، می‌تواند درک درستی در مورد شرایط قراردادها فراهم کرده، پاسخ‌گویی دولت را افزایش دهد و جمع‌آوری و مدیریت درآمدها را تقویت نماید. از سوی دیگر، شفافیت ناکافی در پرداخت‌ها به دولت می‌تواند مانع از کشف تخصیص‌های نادرست درآمدها و فساد شود.

● نحوه گزارش موضوع اساسی بیست و یک

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

● وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع پرداختی‌ها به دولت را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در اینجا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد.

● جی. آر. آی ۲۰۱: عملکرد اقتصادی

وضعیت عملکرد اقتصادی شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.21.2	201-1 ارزش اقتصادی تولید و توزیع شده مستقیم
11.21.3	201-4 کمک‌های مالی دریافتی از دولت بیان مواردی نظیر مورد زیر: • بیان روابط مالی بین دولت و شرکت دولتی

● جی. آر. آی ۲۰۷: مالیات

وضعیت مالیات شرکت را در این بخش بر حسب شاخص‌های زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.21.4	207-1 رویکرد مالیاتی شرکت
11.21.5	207-2 مدیریت مالیاتی، کنترل، و مدیریت ریسک
11.21.6	207-3 درگیر نمودن ذی‌نفعان و مدیریت امور مالیاتی
11.21.7	207-4 گزارش پرداخت‌ها به صورت کشور به کشور (جهت شرکت‌هایی که در بیش از یک کشور فعالیت/پروژه دارند)

● موارد تکمیلی در خصوص پرداختی‌ها به دولت‌ها

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.21.8	• گزارش در مورد نفت و گاز خریداری شده از ایالت یا از اشخاص ثالثی که دولت برای فروش از طرف آنها منصوب کرده است، حسب موارد زیر: - حجم و انواع نفت و گاز خریداری شده؛ - نام کامل نهاد خریدار و گیرنده پرداخت؛ - پرداخت‌های انجام شده برای خرید

● معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به پرداختی‌ها به دولت
 ● تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (گزارش درآمدهای حاصل از تجارت کالا، مجوز اکتشاف و تولید، مالیات و حق امتیاز، عوارض، حق ثبت و حق اکتشاف و تولید، انتشار گزارش جهت تنویر افکار عمومی، رضایت‌مندی ذی‌نفعان، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۱-۲۲ موضوع اساسی بیست و دو: سیاست عمومی (Public Policy)

شرکت می‌تواند مستقیماً یا از طریق یک شرکت واسطه در توسعه سیاست عمومی با لابی‌گری، کمک‌های مالی یا غیرنقدی به احزاب سیاسی، سیاست‌مداران یا فعالان سیاسی مشارکت نماید. شرکت می‌تواند به نفع جامعه در توسعه سیاست عمومی نقش داشته باشد، اما دخالت آن می‌تواند همراه با فساد، رشوه و اعمال نفوذ در جهت منافع شرکت باشد. این موضوع، رویکرد شرکت در حمایت از سیاست عمومی و تأثیراتی که می‌تواند بر این حوزه اعمال کند را پوشش می‌دهد.

بخش نفت و گاز می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر سیاست‌های دولت داشته باشد و از جمله بخش‌هایی است که بیشترین هزینه‌های لابی‌گری را دارد. شواهد نشان داده‌اند که لابی‌گری بخش نفت و گاز می‌تواند مانع از تحقق اهداف توسعه پایدار گردد و یا منجر به سیاست‌ها و مقررات ناسازگار با گذار به اقتصاد کم کربن شود. در مناطقی که نفت و گاز درآمد قابل

توجهی برای دولت دارد، صنایع این بخش ممکن است دسترسی بیشتر و بهتری به نمایندگان دولت داشته و با حضور در جلسه‌ها می‌توانند اعمال نفوذ بیشتری بر سیاست عمومی داشته باشند. معمولاً صنایع نفت و گاز به احزاب سیاسی که سیاست‌هایشان به نفع برنامه‌های شرکت‌ها است، کمک مالی می‌کنند.

حمایت و لابی‌گری توسط بخش نفت و گاز ممکن است مانعی در برابر سیاست‌های محیط زیستی باشد، از جمله: دور زدن قوانین مربوط به ارزیابی‌های محیط زیستی و اجتماعی پروژه‌ها، لغو محدودیت‌های توسعه منابع نفت و گاز، ممانعت از مشارکت ذینفعان، اخذ مجوز برای خطوط لوله، و کم توجهی به استانداردهای کار، کاستن از مالیات شرکت‌ها و غیره.

🔴 نحوه گزارش موضوع اساسی بیست و دو

شرکت بایستی ذیل عنوان موضوع اساسی، موارد زیر را گزارش کند:

🔴 وضعیت مدیریت موضوع اساسی

اگر شرکت گزارش دهنده فعال در بخش نفت و گاز، موضوع سیاست عمومی را به عنوان موضوع اساسی خود تعیین کرده باشد، بایستی در این جا به تشریح وضعیت مدیریت این موضوع بپردازد. از جمله:

- بیان موضع شرکت در مورد موضوع‌های مهمی که محور مشارکت شرکت در مباحث سیاست عمومی است و تشریح هر گونه تفاوت بین این مواضع و سیاست‌ها، اهداف یا سایر مواضع عمومی اعلام شده.

- گزارش این که آیا شرکت در انجمن‌ها یا کمیته‌هایی که در توسعه سیاست‌های عمومی و لابی‌گری مشارکت دارند، عضو بوده یا خیر از جمله:

- ماهیت این مشارکت

- هر گونه تفاوت بین سیاست‌ها، اهداف، یا سایر مواضع عمومی شرکت در مورد مسائل مهم مرتبط با تغییرات اقلیمی و مواضع انجمن‌ها یا کمیته‌هایی که نقش نمایندگی دارند.

جی.آر.آی ۴۱۵: سیاست گذاری عمومی

وضعیت سیاست عمومی شرکت را در این بخش بر حسب شاخص زیر بیان کنید:

شماره ارجاع در استاندارد بخش نفت و گاز	شاخص
11.22.2	415-1- مشارکت سیاسی

معرفی برنامه‌ها و اقدام‌های مربوط به سیاست عمومی

تشریح اثربخشی و نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و اقدام‌های فوق‌الذکر (کمک‌های مالی و غیرنقدی به احزاب و تشکلات، کاهش میزان شکایات و...)

۵-۲-۲- بخش مکمل

حسب توضیح‌های ابتدای بخش سرفصل‌های ویژه در خصوص موضوع‌های اساسی و شاخص‌های تکمیلی براساس سری استانداردهای سه گانه GRI (نسخه ۲۰۱۸) و نظام‌نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت، در این بخش مهم‌ترین موضوع‌ها و شاخص‌های مکمل شامل موارد زیر است:

موضوع‌های اساسی و شاخص‌های اقتصادی

این قسمت به بخش دیگری از شاخص‌های عمل‌کرد اقتصادی-مالی مربوط بوده و اقدامات شرکت بر حسب این شاخص‌ها را در زمینه مسئولیت اجتماعی بیان می‌دارد. برخی از مهم‌ترین موضوع‌ها و شاخص‌های اقتصادی عبارتند از:

عمل‌کرد اقتصادی نظیر:

- دست‌مزد، درآمد و وضعیت تسهیلات مالی ارائه شده به کارکنان (نظیر وام، مساعده و غیره)

موضوع‌های اساسی و شاخص‌های مرتبط با کارکنان و مشتریان

این بخش به شاخص‌های عمل‌کردی در مورد کارکنان و مشتریان مربوط بوده و اقدام‌های

شرکت بر حسب این شاخص ها را در زمینه مسئولیت اجتماعی بیان می دارد. برخی از مهم ترین موضوع های اساسی و شاخص های این بخش عبارتند از:

● شاخص های کارکنان

● مزایای کارکنان نظیر:

- خدمات بیمه ای (عمر، حوادث و غیره)
- خدمات بازنشستگی و حمایت از کارکنان معلول و ناتوان (برنامه های حمایتی و کمکی)

● وضعیت و نحوه تعامل و گفتگوی دوسویه با کارکنان (در اموری مانند خدمات رفاهی، ایمنی شغلی و...)

● آموزش کارکنان بر حسب رده های شغلی و جنسیت در موارد زیر:

- نفر ساعت آموزش برگزار شده جهت دوره های مصوب مسئولیت اجتماعی شرکتی (به تفکیک دوره های تسهیل گری اجتماعی، مسئولیت های اجتماعی سازمان ها با نگاهی به صنعت نفت، استاندارد مسئولیت اجتماعی ISO 26000، ارزیابی تاثیر های اجتماعی و محیط زیستی - ESIA، تدوین گزارش های مسئولیت اجتماعی شرکت بر اساس استاندارد GRI) و یا سایر دوره های مرتبط با حوزه های سه گانه مسئولیت اجتماعی (اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی).

● وضعیت ارائه خدمات و امکانات رفاهی و اقامتی کارکنان در مناطق عملیاتی

● وضعیت ارائه خدمات جهت برقراری توازن کار و زندگی (نظیر کنترل سقف اضافه کاری و جبران آن با طرح هایی همچون تخصیص بخشی از اضافه کاری به انجام فعالیت های ورزشی، پرداخت پاداش تولید به جای اضافه کاری و غیره)

● وضعیت ارائه خدمات به خانواده کارکنان (نظیر خدمات رفاهی و تفریحی، آموزشی و مشاوره ای، بهداشتی و درمانی)

● شاخص‌های مشتریان

اهم این شاخص‌ها عبارتند از:

- وضعیت ایمنی و بهداشت مربوط به کالا و خدمات در قبال مشتریان از جمله:
- موارد عدم انطباق کالاها و خدمات با مقررات و استانداردهای مربوطه (حسب نظر مراجع تخصصی ذیربط و شکایت‌های مشتریان)
- اطلاعات ضروری مربوط به کالاها و خدمات (نظیر مواد تشکیل دهنده، اطلاعات ایمنی و روش‌های دفع ایمن)
- وضعیت و نحوه تعامل و گفتگو دوسویه با مشتریان از جمله:
- تشریح مکانیزم‌های برقراری ارتباط با مشتریان (نظیر ایجاد سایت اینترنتی یا اختصاص خط تلفن جهت ثبت و دریافت نظرات)
- تعداد نشست‌های برگزاری شده با مشتریان یا نمایندگان آنها

● موضوع‌های اساسی و شاخص‌های مرتبط با جوامع محلی

- این بخش به شاخص‌های عمل‌کردی در حوزه جوامع محلی مربوط بوده و اقدامات شرکت بر حسب این شاخص‌ها را در زمینه مسئولیت اجتماعی بیان می‌دارد. برخی از مهم‌ترین شاخص‌های جامعه محلی عبارت است از:
- درصد نیروی کار صاحب صلاحیت بکارگیری شده از جوامع محلی در اجرای طرح‌های صنعت نفت.
 - نوع و تعداد طرح/پروژه عمرانی انجام شده مبتنی بر مطالعات علمی و نیازسنجی از جامعه محلی مطابق نظام‌نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت (نظیر طرح‌های آب آشامیدنی، جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب، طرح‌های هادی روستایی، آموزشی، فرهنگی، تفریحی-ورزشی، بهداشتی و درمانی که با مشارکت سازمان‌های ذیربط مشروط به همکاری آنها در کلیه مراحل پروژه صورت گرفته باشد) با بیان حداقل شاخص‌هایی نظیر:
 - نحوه تعامل و جلب مشارکت جامعه محلی در مراحل مختلف طرح/پروژه

- تعداد افراد تحت پوشش طرح/پروژه
- سنجش میزان اثر بخشی و رضایت جامعه محلی درباره اجرای طرح/پروژه
- وضعیت (نوع و تعداد) فعالیت های مرتبط با حفظ منابع طبیعی مشترک با جوامع محلی (مانند بهره برداری مشترک از منابع آب سطحی و زیرزمینی جهت امور صنعتی و کشاورزی)
- نحوه تعامل و گفتگوی دوسویه با نهادها و جامعه محلی به منظور درگیر کردن آنها در فرآیند تصمیم سازی، اجرا و ارزیابی و اصلاح برنامه های اقدام مسئولیت اجتماعی از طریق فعالیت هایی نظیر:
- تشریح مکانیزم های برقراری ارتباط با مسئولان، نخبگان، رهبران محلی و نمایندگان جامعه محلی (نظیر ایجاد سایت اینترنتی یا اختصاص خط تلفن جهت ثبت و دریافت نظرات)
- تعداد نشست های برگزار شده با مسئولان، نخبگان، رهبران محلی و نمایندگان جامعه محلی
- تعداد دوره های تسهیل گری انجام شده در مناطق
- نوع و تعداد برنامه های حمایتی در قبال توسعه جوامع محلی در محورهای زیر:
- نفر- ساعت آموزش برگزار شده جهت توانمندسازی ساکنان جوامع محلی (مهارت های کار و زندگی خاصه برای زنان، دختران، جوانان جویای کار و اقشار آسیب پذیر جهت مهارت اندوزی نسبت به افزایش کیفیت تولیدات محلی و کسب مهارت های اجتماعی)
- نفر ساعت آموزش برگزار شده جهت توانمندسازی پیمانکاران محلی برای اجرای پروژه ها و تامین کالاهای عمومی مورد نیاز صنعت نفت و سایر صنایع (نظیر تهیه مواد خوراکی، تولید لباس کار، وسایل نقلیه برای ایاب و ذهاب کارکنان، تعمیر ماشین آلات، امور تاسیسات ساختمانی و ایجاد فضای سبز)
- تعداد کلاس های کنکور برگزار شده و نتایج آن

- تشریح وضعیت دسترسی ساکنان جوامع محلی بویژه اقشار آسیب پذیر، زنان و دختران به امکانات و خدمات در اختیار شرکت (نوع و میزان اختصاص) نظیر:
 - فضاها و سالن های اجتماعات جهت برگزاری مناسبت ها و مراسم
 - خدمات، تجهیزات، مراکز آموزشی و مدرسین
 - خدمات، تجهیزات و مراکز بهداشتی و درمانی
 - خدمات، تجهیزات و مراکز ورزشی، تفریحی
 - خدمات، تجهیزات و مراکز مشاوره
 - حضور جامعه محلی در برنامه های فرهنگی، مناسبتی و رویدادهای ورزشی، تفریحی و ... شرکت

- نوع، تعداد دوره ها و یا نفر-ساعت آموزش برگزار شده جهت کاهش یا حذف آسیب های اجتماعی (نظیر: اعتیاد، فحشا، طلاق، سرقت و حاشیه نشینی)
- نوع و میزان حمایت از سازمان های مردمی (NGOs) در راستای اجرای برنامه های مسئولیت اجتماعی و پشتیبانی از فعالیت های شرکت، خاصه در اجرای برنامه های توانمندسازی نهادهای محلی و حذف یا کاهش آسیب های اجتماعی یا آلودگی های محیط زیستی

● موضوع های اساسی و شاخص های مرتبط با محیط زیست^۱

- این بخش به شاخص های عمل کردی مربوط به حوزه محیط زیست اختصاص داشته و اقدامات شرکت بر حسب این شاخص ها را در زمینه مسئولیت اجتماعی بیان می دارد. از مهم ترین موضوع های اساسی و شاخص های محیط زیستی عبارت است از:
 - وضعیت مواد مصرفی جهت تولید کالا
 - درصد مواد اولیه بازیافت شده جهت استفاده در تولید محصول

۱- لازم به ذکر است در مواردی که دستورالعمل ها و رویه های گزارش دهی واحد HSE مرتبط با شاخص های این حوزه وجود داشته باشد، شرکت ها می توانند مطابق آن ها اقدام به گزارش دهی نمایند، اقدام های فراتر از این دستورالعمل ها می تواند در بخش مکمل در گزارش بیان شود.

۶- انطباق با بندهای استانداردهای GRI

شرکت/سازمان گزارش دهنده می‌بایست در انتهای گزارش پایداری خود، جدول ارجاع به شاخص‌های استاندارد GRI را ارائه دهد (پیوست 3).

۷- منابع

۷-۱- مجموعه استانداردهای GRI، در برگیرنده استانداردهای ذیل می‌باشد:

2021-Foundation, 1-GRI ●

2021- General Disclosures, 2-GRI ●

2021-Material Topics, 3-GRI ●

2021-Oil and Gas Sector, 11-GRI ●

Economic Standards, 200 GRI ●

Environmental Standards, 300 GRI ●

Social Standards, 400 GRI ●

۷-۲- کتاب سومین همایش مسئولیت اجتماعی صنعت نفت، ۱۳۹۶.

۷-۳- کتاب چهارمین همایش مسئولیت اجتماعی صنعت نفت، ۱۳۹۸.

۷-۴- کتاب پنجمین همایش مسئولیت اجتماعی صنعت نفت، ۱۳۹۹.

۸- پیوست ها

پیوست ۱- ارتباط بین موضوع های اساسی مسئولیت اجتماعی صنایع نفت و گاز و اهداف توسعه پایدار

موضوع	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
موضوع 1-11 انتشار گازهای گلخانه ای																	
موضوع 2-11 سازگاری اقلیمی، تاب آوری و گذار به اقتصاد کم کربن																	
موضوع 3-11 آلاینده های هوا																	
موضوع 4-11 تنوع زیستی																	
موضوع 5-11 پسماند																	
موضوع 6-11 آب و پساب																	
موضوع 7-11 خاتمه دادن به فعالیت و احیا، منطقه عملیاتی																	
موضوع 8-11 مدیریت یکپارچگی دارایی ها و حوادث بحران زا																	
موضوع 9-11 بهداشت و ایمنی شغلی																	
موضوع 10-11 رویه های استخدامی																	
موضوع 11-11 عدم تبعیض و فرصت های برابر																	
موضوع 12-11 کار اجباری و برده داری مدرن																	
موضوع 13-11 آزادی تشکل و مذاکره/چانه زنی دسته جمعی																	
موضوع 14-11 اثرات اقتصادی																	
موضوع 15-11 جوامع محلی																	
موضوع 16-11 حقوق زمین و منابع																	
موضوع 17-11 حقوق مردم بومی																	
موضوع 18-11 تعارض و امنیت																	
موضوع 19-11 رفتار ضد رقابتی																	
موضوع 20-11 مبارزه با فساد																	
موضوع 21-11 پرداخت ها به دولت																	
موضوع 22-11 سیاست عمومی																	

پیوست ۲- «نظام نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت»

نظام نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت در تاریخ ۱۴۰۲ / ۱ / ۳۰ و به شماره ۷۰-۲/۲۰ توسط مقام عالی وزارت نفت جناب آقای مهندس جواد اوجی به شرح ذیل ابلاغ گردیده است:

مقدمه

نظر به وجود مسائل اجتماعی، اقتصادی و محیط زیستی در مناطق متأثر از فعالیت های صنعت نفت و آثار و پیامدهای آن بر کارآیی فعالیت های صنعتی و با هدف ایجاد فضای لازم برای افزایش اعتماد اجتماعی، بهینه سازی هزینه کردها، بهبود روابط با جوامع محلی و تسهیل شرایط کاری در این جوامع، بدین وسیله «نظام نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت» با استناد به جزء (۶) بند (ب) ماده ۳ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت ابلاغ می گردد:

ماده ۱- هدف

این نظام نامه با هدف استقرار نظام یکپارچه عمل به مسئولیت اجتماعی، بهینه سازی هزینه کرد در زمینه اقدام های مرتبط سازمان ها/شرکت های صنعت نفت و نظارت عالیه در این خصوص تدوین شده است.

ماده ۲- الزامات و مستندات قانونی

- ۱-۲- سیاست های کلی محیط زیست، ابلاغیه مقام معظم رهبری (سال ۱۳۹۴)
- ۲-۲- بند (ذ) ماده (۷۴) قانون برنامه ششم توسعه
- ۳-۲- آیین نامه اجرایی جزء (۲) بند (الف) ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه
- ۴-۲- تبصره ذیل ماده واحده قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای

سطح مناطق کمتر توسعه یافته (۱۳۹۴/۷/۲۸)

۲-۵- تبصره ذیل ماده ۸۰ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران

۲-۶- راهنمای استاندارد مسئولیت اجتماعی و خیر جمعی - سازمان ملی

استاندارد - شماره ۲۲۹۱۰

ماده ۳- تعاریف

۳-۱- توسعه پایدار: حسب تعریف استاندارد ملی «مسئولیت اجتماعی و خیرهمگانی»، توسعه پایدار توسعه‌ای است که تأمین نیازهای نسل حاضر را با در نظر گرفتن حق و توانایی نسل‌های آینده برای برآوردن نیازهای آنها امکان پذیر می‌سازد.

۳-۲- مسئولیت اجتماعی صنعت نفت: مسئولیتی است که طبق آن شرکتها یا سازمان‌های فعال در این صنعت علاوه بر وظایف سازمانی، از طریق رفتار پیشگیرانه و اصلاحی به مدیریت تأثیرات و پیامدهای ناشی از تصمیم‌ها یا فعالیت‌های خود در قبال ذینفعان پرداخته و به تحقق توسعه پایدار در چارچوب این نظام‌نامه کمک کنند.

۳-۳- ارزیابی تأثیرات اجتماعی (پیوست اجتماعی): چهارچوبی مطالعاتی و اجرایی است که به منظور شناسایی و ارزیابی تأثیرات اجتماعی پروژه‌ها و فعالیت‌های توسعه‌ای صنعت نفت صورت می‌گیرد و درصدد حذف یا به حداقل رساندن چالش‌ها و پیامدها همچنین تقویت اثرات مثبت پروژه‌ها بر اجتماعات انسانی است.

۳-۴- مناطق فعالیت صنعت نفت: مطابق بند ۱۴ آیین نامه نظام‌های اداری و استخدامی و حقوق و مزایای کارکنان صنعت نفت؛ مناطق فعالیت صنعت نفت، مناطقی است که صنعت نفت (خشکی و دریا) دارای تاسیسات و امکانات بوده و یا به منظور انجام وظایف و مسئولیت‌های محوله طبق قوانین و مقررات موضوعه در

آن محل‌ها به طور موقت یا دائم حضور دارد، لیکن به دلایلی از جمله: اجرای طرح‌های توسعه‌ای میادین نفتی، تمرکز استراتژیک صنایع نفتی و تاثیر پذیری و تاثیر گذاری بر جوامع پیرامونی، مناطق اولویت‌دار به منظور ایفای مسئولیت اجتماعی شامل مناطق ذیل می‌باشد:

منطقه عمومی پارس، منطقه غرب کارون، حوزه جغرافیایی شرکت‌های مناطق نفت‌خیز جنوب، نفت مناطق مرکزی، نفت فلات قاره، نفت اروند، منطقه ویژه اقتصادی ماهشهر، پالایشگاه‌ها و تاسیسات فرآورش پیوسته با بالادست در همان مناطق از قبیل پالایشگاه گاز شهید هاشمی‌نژاد.

۳-۵- جوامع محلی: مقصود از جوامع محلی در این نظام‌نامه گروهی از مردم با هویت مشخص است که در مناطق مختلف فعالیت صنعت نفت ساکن بوده و بر فعالیت‌های صنعت نفت تاثیر مستقیم یا غیرمستقیم داشته یا از آن تاثیر می‌پذیرند.

۳-۶- توانمندسازی: بهره‌گیری از روش‌های متنوع حمایتی، تسهیل‌گری اجتماعی، آگاهی‌بخشی و آموزشی (به‌ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و تقویت بنیه علمی دانش‌آموزان کم‌بضاعت و با توجه ویژه به زنان و دختران) که با هدف خوداتکایی و توسعه سرمایه انسانی در جوامع محلی، صورت می‌پذیرد.

۳-۷- موضوعات اساسی: دربرگیرنده موضوعاتی در حوزه‌های اقتصادی، محیط زیستی، اجتماعی و منابع انسانی است که بر اساس مطالعه پیامدهای ناشی از تاثیرات (مثبت و منفی) فعالیت‌های ذاتی سازمان/شرکت، چالش‌های موجود در مناطق و دغدغه‌های سازمان/شرکت شناسایی، تعیین و اولویت‌بندی می‌شوند. این موضوع‌ها در جهت پاسخگویی به ذینفعان، تقویت زنجیره ارزش شرکت و تحقق توسعه پایدار، مبنای تدوین و اجرای برنامه‌های سالانه مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها قرار می‌گیرند.

۳-۸- ذی‌نفعان: افراد، سازمان‌ها و پدیده‌هایی که از تصمیم‌ها و فعالیت‌های

سازمان/شرکت (فرآیندها، محصولات یا خدمات) متاثر شده یا می‌توانند بر سازمان در اجرای موفق استراتژی‌ها و دستیابی به اهداف آن تاثیرگذار باشند. از جمله ذینفعان می‌توان به سازمان/شرکت بالادستی، سهام‌داران، پیمان‌کاران، مشتری‌ها، کارکنان، سازمان‌های مردم‌نهاد، ساکنین جوامع محلی، اکوسیستم‌ها، گونه‌های گیاهی و جانوری و غیره اشاره کرد.

۳-۹- زنجیره ارزش: سلسله فعالیت‌ها و گروه‌ها که ارزش را در قالب محصولات یا خدمات، فراهم و یا دریافت می‌کنند (نظیر: پیمانکاران، مشتریان و مصرف‌کنندگان).

۳-۱۰- زنجیره تامین: سلسله فعالیت‌ها یا گروه‌هایی که محصولات یا خدماتی، را برای یک سازمان فراهم می‌کنند.

ماده ۴- موضوعات اساسی اولویت‌دار صنعت نفت

برخی از مهم‌ترین موضوعات اساسی اولویت‌دار صنعت نفت در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکتی:

۴-۱- مشارکت در توسعه زیرساخت‌ها و امکانات روبنایی و زیربنایی در مناطق فعالیت صنعت نفت با همکاری دستگاه‌ها و سازمان‌های اجرایی ذیربط (به گونه‌ای که این مشارکت منجر به شانه خالی کردن دستگاه‌ها/سازمان‌ها از وظایف ذاتی خود نگردد)

۴-۲- برقراری تعامل مطلوب میان ساکنان جوامع محلی و کارکنان صنعت نفت و کاهش فاصله اجتماعی میان آنان در مناطق فعالیت صنعت نفت

۴-۳- توانمندسازی ساکنان جوامع محلی به منظور کسب/ارتقاء مهارت‌های کار و زندگی

۴-۴- ایجاد/ تقویت زنجیره تامین تدارکات محلی صنعت نفت، اشتغال‌زایی و معیشت پایدار محلی

- ۴-۵- بهره‌گیری از ظرفیت سمن‌های فعال در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی و محیط زیستی در طراحی و اجرای برنامه‌های مسئولیت اجتماعی صنعت نفت
- ۴-۶- کاربست پیوست‌های اجتماعی و محیط‌زیستی در پروژه‌های مهم مصوب صنعت نفت
- ۴-۷- مشارکت در حفاظت از منابع طبیعی، تنوع زیستی و اکوسیستم‌های حساس موجود در مناطق فعالیت صنعت نفت.
- ۴-۸- کاهش انتشار کربن و سازگاری سازمان/شرکت با خطرات فعلی و پیش‌بینی شده مرتبط با تغییر اقلیم و کمک به جوامع و اقتصادها برای مقاومت در برابر تأثیرات تغییرات اقلیمی.
- ۴-۹- ترویج فرهنگ مصرف بهینه و پایدار از منابع و انرژی از طریق آموزش، مهارت‌افزایی و نوآوری در بین کارکنان و جامعه
- ۴-۱۰- بهبود شرایط کار و زندگی کارکنان و حمایت اجتماعی از خانواده‌های آنان

- ۴-۱۱- توسعه ایمنی و بهداشت در قبال کارکنان و جوامع محلی
- ۴-۱۲- مشارکت در مدیریت حوادث غیر مترقبه طبیعی و امداد رسانی

ماده ۵- اقدامات لازم برای تحقق مسئولیت اجتماعی صنعت نفت

- متناسب با مقدمات و منابع قابل دسترسی، اقدام‌های لازم بر پایه موضوعات اساسی قابل انجام است، از جمله:
- ۵-۱- اجرای برنامه‌های آموزشی (نظیر: مهارت‌های فنی - حرفه‌ای و توسعه فردی) جهت توانمندسازی جوامع محلی با تأکید بر گروه‌های آسیب پذیر با اولویت استفاده از متخصصین و نیروهای فنی داوطلب صنعت نفت همچنین ظرفیت‌های کارگاهی موجود در این صنعت.
- ۵-۲- کمک به تقویت بنیه علمی دانش آموزان ساکن جوامع محلی مناطق

فعالیت صنعت نفت.

۳-۵- تقویت و استفاده از ظرفیت‌های تولیدی و خدماتی جامعه پیرامونی و پیمانکاران محلی (با اولویت تعاونی‌های محلی) در زمینه تامین کالاهای مورد نیاز صنعت (نظیر تهیه مواد خوراکی، تولید لباس کار، وسایل نقلیه برای ایاب و ذهاب کارکنان، تعمیر ماشین‌آلات، توسعه و نگهداشت فضای سبز و ...) در چارچوب و با رعایت استانداردهای مرتبط

۴-۵- حمایت و جلب مشارکت شرکت‌های دانش بنیان و استفاده از دستاوردها و ابتکار عمل‌های آنان در طراحی و اجرای برنامه‌های مسئولیت اجتماعی شرکت (نوآوری‌ها در زمینه‌های کسب و کار دیجیتال، گردشگری، بازیافت، حفاظت از گونه‌های در معرض انقراض، آموزش و توانمندسازی)

۵-۵- بکارگیری حداکثری ساکنان بومی در مشاغل عمومی و اولویت جذب آنان در مشاغل فنی و نیازمند صلاحیت حرفه‌ای با رویکرد ایجاد فرصت‌های برابر و عدم تبعیض

۶-۵- کمک و مشارکت در احداث، بازسازی و تجهیز مراکز آموزشی، بهداشتی و درمانی، فرهنگی و تفریحی مناطق فعالیت صنعت نفت از طریق دستگاه‌های ذیربط از جمله موارد زیر:

در روستاها: خانه بهداشت، درمانگاه، مدرسه، آب آشامیدنی و فاضلاب، زمین ورزشی و راه‌های مواصلاتی روستایی و عشایری

در شهرها: درمانگاه، مراکز آموزشی، مراکز فنی و حرفه‌ای، مراکز فرهنگی چند منظوره و فضاهای ورزشی.

تبصره ۱- در همه موارد باید از اجرای طرح‌های با اعتبار ریالی بالا و زمان‌بندی طولانی اجتناب شده و به طرح‌های کوچک و پربازده خاصه در مناطق روستایی اولویت داده شود.

تبصره ۲- اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های فوق‌الذکر می‌بایست با هماهنگی دستگاه متولی حسب ضوابط، استانداردها، طرح‌های تیپ، شاخص‌های فنی و رعایت سرانه‌های مورد نظر دستگاه متولی صورت گیرد.

تبصره ۳- طرح‌های عمرانی مسئولیت اجتماعی که به عنوان مثال در قالب طرح‌های EPC/EPD/IPC/Buy Back که به تایید شورای اقتصاد رسیده‌اند، نیز مشمول همین قاعده خواهند بود.

۷-۵- ایجاد شرایط لازم برای ساکنان بومی هم‌جوار تاسیسات نفتی (اقشار تحت پوشش کمیته امداد، بهزیستی و گروه‌های آسیب پذیر) و در صورت امکان، استفاده از امکانات خدماتی نظیر آموزشی، بهداشتی و درمانی و ورزشی در اختیار شرکت و مشارکت دادن آنها در برنامه‌های فرهنگی، مراسم و رویدادهای مختلف شرکت در چارچوب قوانین و مقررات صنعت نفت.

۸-۵- آموزش و آگاه‌سازی جوامع محلی در زمینه اهداف توسعه پایدار از جمله صرفه جویی در مصرف آب و انرژی

۹-۵- تصفیه پساب و بازیافت پسماند و استفاده مجدد از آنها برای توسعه فضای سبز، امور کشاورزی محلی و نظایر آن

۱۰-۵- آموزش و مشاوره برای خانواده کارکنان در زمینه‌های روانی، تحصیلی، شغلی، آسیب‌های اجتماعی و نظایر آن

۱۱-۵- مشارکت و همکاری با دستگاه‌های ذیربط در امدادسانی در مواقع بروز حوادث غیر مترقبه (بلایای طبیعی، بیماری‌های واگیردار و غیره)

۱۲-۵- شفاف‌سازی و اطلاع‌رسانی اقدام‌های مسئولیت اجتماعی، از طریق ارتباط مستقیم با ذینفعان، از طریق نصب تابلو و برچسب، تولید اقلام رسانه‌ای و انتشار گزارش‌های مسئولیت اجتماعی (گزارش‌های پایداری) و نظایر آن

۱۳-۵- مشارکت با ذینفعان کلیدی و نخبگان محلی در احصاء ظرفیت‌ها،

نیازمندی‌ها و تدوین برنامه‌های عملیاتی مسئولیت اجتماعی (Action Plan)
 ۵-۱۴- اجرای ارزیابی تأثیرات اجتماعی (پیوست اجتماعی)
 ۵-۱۵- انجام ارزیابی اثربخشی اقدام‌ها و فعالیت‌های حوزه مسئولیت اجتماعی
 و انعکاس آن در گزارش پایداری شرکتی
 تبصره ۴- شرکت‌ها در مواردی نظیر: شناسایی و اولویت‌بندی موضوع‌های اساسی،
 تدوین برنامه عمل، انجام ارزیابی‌های اثربخشی و تهیه گزارش پایداری می‌توانند از
 مشاورین ذیصلاح استفاده نمایند.

ماده ۶- نحوه مشارکت ذینفعان در تحقق مسئولیت اجتماعی شرکتی

۶-۱- به منظور فعال‌سازی ظرفیت‌ها و فرصت‌های موجود در جوامع محلی،
 سازمان‌ها، تشکل‌ها و استفاده بهینه از آنها لازم است برنامه‌ها و اقدام‌های مسئولیت
 اجتماعی، با اولویت جلب مشارکت ذینفعان مرتبط با آن برنامه‌ها و اقدام‌ها انجام
 پذیرد.

۶-۲- شرکت‌های اصلی می‌توانند جهت کمک به اجرای برنامه‌های مسئولیت
 اجتماعی سایر سازمان‌ها/شرکت‌های صنعت نفت در دیگر مناطق فعالیت صنعت
 نفت (در راستای تحقق توسعه متوازن جوامع محلی) مشارکت نمایند.

ماده ۷- آموزش و پژوهش

ضروری است مدیران و کارشناسان شرکت‌های فعال در صنعت نفت کشور از
 طریق واحد مرتبط (نظیر توسعه منابع انسانی، آموزش و پژوهش) در جهت مدیریت
 مسئولیت اجتماعی شرکت به امر آموزش، پژوهش و دانش‌افزایی لازم در این حوزه
 مبادرت ورزیده و از ابتکار عمل شرکت‌های پیشرو داخلی و خارجی برخوردار گردند.

ماده ۸- ساختار، نظام اجرایی و بودجه

۸-۱- نظارت کلان بر اجرای مفاد این نظام نامه شامل تایید کلی سقف منابع تخصیص یافته به مناطق فعالیت صنعت نفت توسط هر یک از چهار شرکت اصلی، در هر سال بر عهده شورای عالی مسئولیت اجتماعی (شورای معاونین وزارت نفت) می باشد.

۸-۲- کارگروه تعیین شده توسط وزیر نفت حسب شرایط خط مشی ها و جهت گیری های عمل به مسئولیت اجتماعی در مناطق فعالیت صنعت نفت را سالانه به چهار شرکت اصلی ابلاغ می نماید.

۸-۳- شرکت های اصلی می بایست با هماهنگی مشاور اجتماعی وزیر نسبت به ایجاد ساختار امور مسئولیت اجتماعی شرکت اقدام نمایند.

۸-۴- شرکت های تابعه وزارت نفت مکلفاند نسبت به الزام پیمانکاران جهت افتتاح حساب بانکی در شهرستان محل اجرای طرح/ پروژه اقدام نمایند، هرگونه پرداخت به پیمانکاران از طریق حساب بانکی مذکور صورت خواهد پذیرفت، پرداخت حقوق و مزایا، حق بیمه و سایر امور مالی مرتبط با کارکنان شاغل در طرح/ پروژه مربوطه بایستی از طریق حساب مذکور صورت پذیرد.

۸-۵- کلیه شرکت های مشمول این نظام نامه می بایست از طریق شرکت اصلی نسبت به ارائه گزارش سالیانه نحوه اجرای مسئولیت اجتماعی خود به امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت اقدام نموده و این امور نیز با تدوین شاخص های ارزیابی و رتبه بندی، نسبت به ارائه گزارش های سالیانه در حوزه مسئولیت اجتماعی به شورای عالی مسئولیت اجتماعی صنعت نفت (شورای معاونان) اقدام نماید.

۸-۶- به منظور پایش و نظارت جامع بر اقدام های مسئولیت اجتماعی شرکتی لازم است پایگاه داده ای در خصوص برنامه های مسئولیت اجتماعی صنعت نفت با

همکاری شرکت‌ها و امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت ایجاد و به طور مستمر به روز گردد.

ماده ۹- شرایط اجرای طرح‌ها

۹-۱- طرح‌های عمرانی از طریق مدیریت نظارت بر طرح‌های عمرانی مناطق نفت‌خیز شرکت ملی نفت ایران به انجام می‌رسد.

تبصره ۵: شرکت‌های خصوصی/واگذار شده صنعت نفت لازم است اقدام‌های خود را هم‌سو با خط‌مشی‌ها و جهت‌گیری‌های وزارت نفت در حوزه مسئولیت اجتماعی ساماندهی و با هماهنگی شرکت اصلی مرتبط در سامانه متمرکز مسئولیت اجتماعی وزارت نفت بارگذاری نمایند.

۹-۲- بهره‌گیری از اِلمان‌های سازه‌ای خلاقانه و نمادهای یکنواخت جهت معرفی شرکت اصلی، فرعی و تابعه وزارت نفت به عنوان متولی طرح‌ها الزامی می‌باشد.

ماده ۱۰- اطلاع‌رسانی

کلیه شرکت‌ها مکلفاند با ایجاد بخش مستقل مسئولیت اجتماعی در صفحه اصلی تارنمای شرکت، نسبت به اطلاع‌رسانی برنامه‌ها و فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی خود اقدام نمایند.

ماده ۱۱- راهبری

راهبری عملیاتی شدن مفاد این نظام‌نامه بر عهده امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت که زیر نظر مشاور اجتماعی وزیر فعالیت می‌نماید، با همکاری مشاوران اجتماعی و مشاوران امور زنان چهار شرکت اصلی و کمیته‌های مسئولیت اجتماعی شرکت‌های زیرمجموعه می‌باشد. در جهت شفاف‌سازی و عملیاتی کردن مفاد آن،

آیین نامه اجرایی توسط امور مذکور تهیه و ابلاغ خواهد شد.
تبصره ۶: مشاوران اجتماعی شرکت های اصلی با تایید مشاور اجتماعی وزیر و حکم مدیران عامل شرکت ها منصوب می شوند.
ماده ۱۲- دامنه شمول
کلیه سازمان ها و شرکت های فعال در صنعت نفت کشور مشمول مفاد این نظام نامه می باشند.

ماده ۱۳- به روز رسانی نظام نامه
«نظام نامه مسئولیت اجتماعی صنعت نفت» هر دو سال با پیشنهاد امور مسئولیت اجتماعی و ابلاغ وزیر نفت، به روز رسانی می شود.
این نظام نامه در سیزده ماده و شش تبصره تنظیم شده و از تاریخ ابلاغ، جایگزین ابلاغیه شماره ۴۰۷-۲۰/۲ مورخ ۱۳۹۸/۶/۵ گردیده و لازم الاجرا است.

پیوست ۳- نمونه جدول ارجاع به شاخص‌های استاندارد GRI

گزارش پایداری شرکت ...					
نمونه سرفصل‌های ویژه (شاخص‌های عملکردی)			نمونه سرفصل‌های عمومی		
شماره ارجاع در استاندارد GRI	شماره در گزارش	عنوان بند	شماره ارجاع در استاندارد GRI	شماره در گزارش	عنوان بند
11.15.2 (بخش نفت و گاز)	2.4-1	فعالیت‌های مشارکتی با جوامع محلی، ارزیابی تأثیرات و برنامه‌های توسعه	1.2-1	1.1-1	عنوان سازمان
11.6.5 (بخش نفت و گاز)	3.4-3	تخلیه پساب	1.2-2	1.1-2	فعالیت‌ها، نام تجاری، محصولات و خدمات
			1.2-3 و 1.2-4	1.1-3	محل استقرار دفتر مرکزی و واحدهای عملیاتی

تذکر:

۱- جهت استفاده و بهره مندی از گزارش شرکت های بین المللی یا نمونه گزارش های پایداری شرکت های فعال در صنعت نفت به آدرس <https://csr.mop.ir> مراجعه فرمایید.

۲- ضروری است موارد زیر جهت ارزیابی گزارش ها به امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت ارسال گردد تا بررسی و ارزیابی شوند:

- گزارش پایداری مکتوب و مجلد (یک جلد).
- فایل گزارش مسئولیت اجتماعی شرکت / سازمان (در فرمت PDF و Word) و در قالب لوح فشرده جداگانه.
- فایل مستندات مربوط به فعالیت های گزارش شده (نظیر: دستورالعمل، آیین نامه، صورت جلسه، خبر، فیلم، عکس و...) در قالب لوح فشرده.
- ۳- تاکید می نماید گزارش پایداری شرکت ها براساس «بند ۴ معیارهای ارزیابی و داوری گزارش» همین راهنما توسط تیم داوری مورد ارزیابی و داوری قرار خواهد گرفت.

آدرس دفتر امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت:

تهران- خیابان حافظ - نبش خیابان رودسر- ساختمان مرکزی چهارم شرکت ملی نفت- طبقه هشتم- اتاق ۸۱۵
شماره های تماس: ۸۸۹۲۱۱۳۳ یا ۸۸۸۹۱۳۷۶-(۰۲۱)

Petro CSR Reporting Guideline (Based on GRI Standards)

